

1 Koliko sam uspjela shvatiti, sljedeći povezani dokument koji se
2 pojavljuje odmah iza njega, to je P008411 do P0020 /u engleskom transkriptu:
3 "P0008411 do P0008420"/, koji je povezan dokument i isto dolazi iz pozadinske
4 baze štaba Čirkin Polje, od datuma 17.06.1992. /u engleskom transkriptu:
5 "16.09.1992./ godine. /prevod engleskog transkripta: "Napominjem da je ovaj
6 dokument obelodanjen u ovom slučaju 14. decembra prošle godine."/

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Imate li primjerak i za Obranu?

8 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Da. Imam dva primjerka, i jedan je uređen
9 tako da su naglašeni neki dijelovi.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako bi mogao jedan primjerak biti
11 stavljen na grafoskop, a drugi dajte gospodinu Stewartu, a možete možda i
12 pročitati onaj dio koji smatrate relevantnim. Koji je broj tog dokumenta? Ne
13 pamtim.

14 G. HANNIS: [simultani prevod] To je 179 /u engleskom transkriptu:
15 "178"/.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sigurno je u ovoj mapi koja je na mom
17 stolu. Da, počinje sa 179. pročitajte ga, i onda ćemo kasnije provjeriti na
18 temelju materijala.

19 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ovo je od 16.09., i u prvom paragrafu
20 objašnjava uspostavljanje pozadinske baze. U drugom, kaže da je podijelila
21 obroke vojsci i policiji i zatvorenicima u Omarskoj, "Keratermu", i izbjeglicama
22 u Trnopolju. I navodi se da je izvještaj o raspodjeli hrane dan kriznom štabu,

23

24

25

26

27

28

29

30

1 policiji, stanici javne bezbjednosti, a kopija je zadržana u arhivi pozadinske
2 baze.

3 U ovom se izvještaju isto tako spominje, na zadnjoj stranici...

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To se izvještavanje obavlja na lokalnoj
5 razini.

6 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Da. Na zadnjoj stranici samo spominju
7 popis vozila iz pozadinske baze Čirkin Polje od 17. juna 1992., budući da su
8 dokumenti zajedno, jedan iza drugoga među dokazima, i nađeni su u javnoj zgradi
9 u Prijedoru, među materijalima Izvršnog vijeća Prijedora iz oktobra 1992., a
10 zapisnik s te sjednice ukazuje da su raspravljali o pozadinskoj bazi iz Čirkin
11 Polja. I logično bi bilo zaključiti da su ti materijali bili zajedno jer ih je
12 izvršno vijeće razmatralo.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali mi nemamo naznaka da je taj
14 materijal išao više u hijerarhiji nego od samog Prijedora?

15 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ne. Nemamo naznaka za tako nešto.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pitam se da li, gospodine Hannis, je
17 potrebno uključivati taj dokument među dokaze. On potvrđuje da se izvještavanje
18 odvijalo na lokalnoj, općinskoj razini.

19 G. HANNIS: [simultani prevod] Ja to vjerujem. Voljan sam o tome se
20 dogovoriti i s gospodinom Stewartom, ili to možemo označiti kao dodatni dokaz,
21 čemu god je Vijeće sklonije?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 [Sudije većaju]

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne. Nema posebne želje Raspravnog vijeća

3 da primi ovaj dokument kao dodatni dokaz.

4 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala Vam, časni suče.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite nastaviti.

6 Ispituje g. Hannis: [nastavak]

7 P: Gospođo Hanson, jučer smo završili raspravu o tretmanu i statusu

8 nesrba u općinama i odnosu toga prema kriznim štabovima. Molim Vas da pogledate

9 dokument, oznaka 203, glavna oznaka 312. Postupaćemo na isti način kao i jučer.

10 G. HANNIS: [simultani prevod] Stavite ga, molim Vas, na grafoskop.

11 P: Ovo je iz Kriznog štaba Šipovo, sa sjednice od 2. juna.

12 O: Da. To je 3. stranica u prijevodu. Na samom vrhu 02194122 /?na B/H/S-

13 u/, na 3. stranici /?u engleskoj verziji/. I tu ukazuje na raspravu Kriznog

14 štaba o tome hoće li Muslimani živjeti u Šipovu, i da li bi krizni štab trebao

15 zauzeti stav u pogledu Muslimana. Dakle, to je jedna od tema rasprave kriznog

16 štaba, koji je status nesrba.

17 P: Hvala. Sljedeće što bih Vam htio pokazati je oznaka 204, glavna

18 oznaka 311, iz Općine Pale.

19 O: To je naredba Kriznog štaba Pale; 07. maja 1992., kojim se naređuje

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 da se isključe telefoni određenim ljudima. Sva imena se čine muslimanskima. I
2 zadnja napomena, na vrhu druge stranice, je da 10 od 15 brojeva treba dati
3 srpskoj televiziji Pale. To jedan detalj, ali ukazuje jednu od zadaća kojim su
4 se bavili krizni štabovi i kakve su mjere mogli poduzeti protiv Muslimana.

5 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, ja bih htio podsjetiti da je
6 onaj svjedok, o temeljnom zločinu, sa Pala svjedočio o tako nečemu /kako je
7 prevedeno/.

8 P: Sad idemo na oznake koje se odnose na fusnote iz izvještaja gospođe
9 Hanson, dakle oznaka 205 i 206, ili 207, a glavna oznaka 322. To je dokument
10 Kriznog štaba Vogošće?

11 O: Da. To su zaključci sjednice kriznog štaba, 17.05.1992. Pod tačkom 5,
12 primijetit ćete da otpuštaju muslimansko i hrvatsko osoblje bolnice. To je
13 zanimljiv dokument i zbog nekih drugih stvari koje sam već pomenula, a htjela
14 bih nakratko napomenuti.

15 Pod tačkom 1, krizni štab donosi naredbu za preuzimanje kasarne, i
16 stavlja se pod komandu Kriznog štaba Srpske skupštine Vogošća, koji je pod
17 jedinstvenom komandom Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Ako primjećujete
18 datum 17. maja, nakon uspostave Vojske Republike Srpske, dakle oni su preuzeli

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 vlast nad kasarnom, i ukazuje se na hijerarhiju. Dakle, kasarna je pod kriznim
2 štabom, koji je pak pod komandom srpske republike.

3 PREVODILAC: Republike Srpske.

4 G. HANNIS: [simultani prevod]

5 P: Pod tačkom 2, raspravlja se "čišćenje".

6 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] U ovom dokumentu oznake 207, što
7 znači ovo "čišćenje Svraka i drugog područja, Borovčanin M. mora obezbjediti još
8 jednog čovjeka"? Što to znači, molim Vas?

9 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Riječ "čišćenje" ima raznorazna značenja.
10 Nije sasvim jasno iz ove riječi, to jest rečenice, da li se radi o asanaciji ili
11 čišćenju terena nakon bitke ili da li se radi o etničkom čišćenju. U ovom
12 slučaju Svraka je pretežno muslimansko naselje - 80% su bili Muslimani. Ali,
13 revidirani prijevod nije dospio do moje mape. Ako biste, gospodine Hannis,
14 priložili svoj prijevod da izbjegnemo zbrku?

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Na tipki *computer evidence* moći ćete
16 naći svoj izvornik.

17 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Htjela bih napomenuti da druga rečenica
18 se odnosi ne na Svraku nego Semizovac, ako to prevoditelji mogu potvrditi. U
19 prvoj rečenici se govori o tome da se za čišćenje Svraka treba obezbijediti još

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 jednog čovjeka, a u drugoj rečenici područje Semizovca, u slučaju ako se dogodi
2 pucanje.

3 Što oni podrazumijevaju pod "čišćenje", ovaj dokument ne objašnjava u
4 potpunosti.

5 G. STEWART: [simultani prevod] Ne govorim da ne bi bilo korisno da
6 gospođa Hanson daje tumačenje i objašnjenja, međutim, njena uporaba riječi
7 "čišćenje" je konzistentna onome što smo utvrdili u našoj raspravi prije par
8 mjeseci. Međutim, u trenutku kad bude trebalo utvrđivati točno značenje nekih
9 riječi, trebali bismo se pozabaviti time i to onkraj mogućnosti ovog svjedoka.
10 Svjedok je stručnjak za neke druge stvari.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ja to shvaćam, međutim kad god
12 dođemo do riječi "čišćenje" i tako dalje, Vijeće će odmah zatražiti točno
13 značenje tih riječi. Ne kažem da nećemo sad ne spavati noćima i razmišljati o
14 tim različitim stvarima.

15 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala Vam, časni suče.

16 G. HANNIS: [simultani prevod]

17 P: Dakle, "čišćenje" je u navodnicima i u originalu?

18 O: Da. To je neuobičajeno, ali na temelju ove jedne rečenice ne mogu
19 spekulirati zašto je tome tako. Ali, to je neuobičajeno vidjeti u navodnicima.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li imate kakvih komentara?

2 O: Ne.

3 P: Sljedeće, u svom izvještaju ste govorili o kriznim štabovima i da su
4 oni vršili kontrolu nad slobodom kretanja unutar općina. U oznakama 208 i 209,
5 časni suče, ja ću preskočiti, a njih se spominje u fusnotama u izvještaju. Idemo
6 na 210, glavna oznaka 326, odluka Kriznog štaba Ilidže. /prevod engleskog
7 transkripta: "Molim Vas da prokomentarišete, gospođo Hanson."/

8 O: Da. To je odluka Kriznog štaba Ilidže, datum 19.05.1992., potpisao je
9 Nedeljko Prstojević kao zapovjednik kriznog štaba, i njome se zabranjuje
10 kretanje Hrvatima i Muslimanima iz Butmira prema Sokolović Koloniji i Hrasnici,
11 /prevod engleskog transkripta: "i u kojoj stoji da nikakav prolaz iz pravca
12 Sarajeva nije dozvoljen bez specijalnog pismenog odobrenja kriznog štaba."/ To
13 se odnosi na razgovor između 23.05, između Gagovića i Prstojevića, u kojem se
14 spominje da se odredila politika prema kojoj niko ne može izaći iz Sarajeva.

15 Kao što vidite, dostavljeno je svim kriznim štabovima. Htjela bih ovdje
16 naznačiti ono što sam naznačila u svom izvještaju, da u nekim općinama su
17 postojali krizni štabovi na sljedećoj nižoj razini, dakle mjesnih zajednica.
18 Tako nešto smo vidjeli i u slučaju Ilidže, i ja pretpostavljam da to znači da
19 svi ovi niži krizni štabovi, krizni štabovi mjesnih općina, a ne svi, svim
20 kriznim štabovima u Bosni i Hercegovini, jer to ne zvuči logično /kako je
21 prevedeno/. Tako bih ja to protumačila.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala.

2 Gospođo Hanson, pored kontrolisanja slobode kretanja u Vašem izveštaju
3 govorili ste takođe i o tome kako su krizni štabovi uspostavili sudsku vlast -
4 dakle sudstvo, tužilaštva - i kako bi smenili nesrbe.

5 O: Da. Već smo pomenuli da je Rajko Dukić, u svom govoru u Skupštini
6 jula 1992. - a imamo puno dokumenata u tom smislu - govorio o tim ovlašćenjima
7 kriznih štabova.

8 G. HANNIS: [simultani prevod] Sledeća dva, časni Sude, tabulatori 211 i
9 212, nećemo se zadržavati na njima. Oni se pominju u izveštaju svedoka, u
10 fusnotama. A želim sad da pređemo na tabulator 213, to je *master* tabulator 423.

11 P: Ovo je dokument iz Doboja, i molim Vas da prokomentarišete.

12 O: Možda je jasnije u originalnoj verziji jer je sve na jednoj strani,
13 ali reč je o pismu predsednika Srpske opštine Doboj. Potpisao ga je takođe i
14 predsednik Autonomne Regije Krajina; datum 24. jun 1992. godine, a upućeno je
15 ministru pravde Srpske Republike, odnosno Ministarstvu pravde srpske republike.
16 I želeo bih da napomenem da je dokument nađen u arhivi ministarstva pravde,
17 Ministarstva pravosuđa.

18 Reč je o preporuci za imenovanje javnih tužioca u Doboju. I predlaže se
19 da se smene tri tužioca. Prve dve osobe su Muslimani, a treća osoba Ante Pekec
20 /u engleskom transkriptu: "Ante, sin Stipe"/, je tipično hrvatsko ime.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Dakle, ovo pokazuje da su nesrbi smenjivani, odnosno ovo je predlog da
2 se smene nesrbi i sa se postave Srbi na njihovo mesto.

3 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Oprostite, imam jedno pitanje. Pre
4 ovih događaja, kako su tužioci imenovani? Da li su opštine intervenisale u
5 postavljanju tužioca? Da li imate nekih informacija u tome smislu? Da li je ovo
6 bila potpuno nova praksa koja nije odgovarala načinima rada u toj republici
7 odranije?

8 G. STEWART: [simultani prevod] Mogu li Vam skrenuti pažnju, časni Sude,
9 na činjenicu da u tabulatoru 213, u engleskom prevodu, stoji - to je pri dnu 2.
10 stranice - tu je podvučeno, i piše "razrešeno". Dakle, napisano je rukom i dva
11 puta podvučeno, ali u verziji na engleskom nije jasno navedeno ono što je
12 zapravo bilo u verziji na B/H/S-u - to je tu rukom napisano - i da su to ta tri
13 imena koja su precrtana /u engleskom transkriptu: Midhat Demirović"/.

14 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Nije mi poznato kakva je bila praksa od
15 pre, ali kad je reč o vezi između vlasti koju je imala skupština opštine i

16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 organi na višem nivou, mislim da se jednostavno dešavalo to da bi opština
2 predložila kandidate, a ministarstvo bi to odobrilo ili ne bi odobrilo. Ali
3 nisam u potpunosti sigurna u to. Ne bih rekla da je ovo sada jedna nova vlast,
4 već gledam kako je krizni štab koristio tu vlast. To je ono što je mene
5 interesovalo ovde.

6 G. STEWART: [simultani prevod] Čini se da svedok tretira moju primedbu
7 kao pitanje, a da prvo, reč je bilo samo o jednoj opasci koju sam izneo, i ono
8 što sam želeo da kažem je da je bitno da ono što piše u prevodu odgovara
9 originalnoj verziji.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Hannis, da li bi bilo moguće
11 da tu imamo i u prevodu na engleskom? Jer nemamo nikakav problem zapravo sa
12 prevodom kao takvim, ali budući da su svi drugi rukom pisane stvari, izbrisane
13 stvari već unošene u prevod na engleski, onda bi možda trebalo. Ali, u svakom
14 slučaju, mislim da je gospođa Hanson zapravo odgovarala na pitanja sudije
15 Hanoteaua, i da se njen odgovor nije ticao Vaše primedbe, tako da mislim da smo
16 ovim resili i Vašu opasku.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Moguće, no u svakom slučaju, nisam želeo
18 da se zadržavam na ovome. Ovo je bio samo moj komentar. Nisam tražio nikakav
19 odgovor.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Nastavimo.

21 G. HANNIS: [simultani prevod]

22 P: Pređimo sada na sledeći tabulator, 214, glavni tabulator 423. Čini se

23
24
25
26
27
28
29
30

1 da se odnosi na ovu istu temu?

2 O: Da. Ovo je odluka o imenovanju državnog tužioca u Doboju. Predsednik
3 predsedništva, Radovan Karadžić, je potpisao to imenovanje. Dakle, imamo ovde
4 tri imena. U pitanju su trojica Srba, koji su predloženi u prethodnom dokumentu
5 koji smo videli. Dakle, ovo je zvanična odluka u kojoj stoji da je ta odluka
6 bila sprovedena zapravo, to jest imenovanje sprovedeno.

7 P: Hvala. Želio bih sada da pređem sada na tabulator 215, glavni
8 tabulator 424. Dokument je iz Banja Luke i bavi se istim pitanjem. Možete li nam
9 reći šta ovde stoji?

10 O: Da. Ovo je interesantan dokument pošto pokazuje kako je tekao taj
11 proces imenovanja, odnosno potvrđivanja imenovanja u organima pravde, u ovom
12 slučaju u Banja Luci. Na prvoj stranici vidimo da je ovo pismo, koje je javni
13 tužilac iz Banja Luke uputio Ratnom predsedništvu Skupštine opštine Banja Luka,
14 gde se kaže da Ratno predsedništvo mora da odobri imenovanje zamenika javnog
15 tužioca. Dakle, ovo je upućeno Ratnom predsedništvu kako bi ono odobrilo spisak
16 kandidata za mesto javnog tužioca.

17 Tri stranice kasnije u prevodu, a u B/H/S-u to je dve stranice kasnije;
18 03234587 pa sve do 03234588. Vidite u originalu, a zapravo ima to i u prevodu,
19 da sva imena su zaokružena izuzev poslednjeg imena. Samo da pogledam original,
20 da budem sigurna. Dakle, ovde imate jedno muslimansko ime. Jasno se vidi ko je
21 Musliman, a ko Srbin, jer je to navedeno za svako ime i podvučeno je. Dakle,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 imamo rukom unete primedbe, zaokruženi su brojevi i podvučene nacionalnosti. A
2 jedino prekriženo ime je poslednje ime Muslimana,

3 P: Da li znate odakle je dobijen ovaj dokument?

4 O: Da. Ovaj dokument je nađen u arhivi Ministarstva pravde. Što znači da
5 je iz kancelarije Javnog tužilaštva upućeno u Ratno predsedništvo, i Ratno
6 predsedništvo Banja Luke je to uputilo Ministarstvu pravde.

7 P: Da li ste kasnije naišli na još jedan dokument u kojem se vidi šta je
8 urađeno po pitanju ovih predloga?

9 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

10 P: Dopustite da Vam dam dokument. To je tabulator 216, glavni tabulator
11 425. Molim Vas da ga prokomentarišete.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim jedno pojašnjenje u vezi
13 prethodnog odgovora. Gospođo Hanson, rekli ste da je samo poslednje ime...

14 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Imamo dva spiska, časni Sude. Prvi spisak
15 je kraći spisak kandidata koji su predloženi za javnog tužioca, a drugi spisak
16 je spisak na kojem imamo četiri sudije /kako je prevedeno/.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Išao sam suviše brzo.

18 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Da. Pa idemo sad na sledeći dokument jer
19 se on odnosi na onaj prvi spisak.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. HANNIS: [simultani prevod]
2 P: A koji su to kandidati, za tužioce ili sudije?
3 O: Tužioc. Dakle, ovaj sledeći dokument, reč je o odluci, o imenovanju
4 zamenika javnih tužioca u Banja Luci. Potpisao je Momčilo Krajišnik kao
5 predsednik Skupštine; datum je 11. avgust. I ovde stoji da su ova predložena
6 lica zapravo Srbi, a ova muslimanska osoba nije imenovana i pored nje stoji "X",
7 odnosno precrtana je.
8 P: Možete li nam reći koji je to ERN broj i verzija na B/H/S-u?
9 O: Odluke, mislite? Mislite na odluku?
10 P: Da.
11 O: To je 03234584 pa sve do 03234585.
12 P: A poslednje ime na prethodnom dokumentu među kandidatima za tužioca
13 je bilo muslimansko ime, zar ne?
14 O: Da.
15 P: I ta osoba nije postavljena, zar ne?
16 O: Ne.
17 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Samo da postavim jedno pitanje,
18 molim Vas. Nisu mi jasni ovi spiskovi, molim za objašnjenje. I dalje gledam
19 tabulator 215 i ovdje imamo jedan spisak imena - onaj prvi spisak - tu ima 11
20 imena. I rekli ste da je poslednje ime pored koga je stajalo da je u pitanju
21 Musliman. To je jedanaesta osoba, jedanaesto ime, zar ne?
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 GĐA SVEDOK: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

2 G. HANNIS: [simultani prevod] Ali, na ovom sledećem spisku, šta je tu?
3 Da li je to neki sad drugi spisak, gde imamo 50 imena? Neki brojevi su
4 zaokruženi a neki su preškrabani. Oprostite, Vi ste nam dali objašnjenje ali ja
5 ga nisam razumeo. Hvala, gospodo.

6 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Mogla bih zapravo da Vam pokažem
7 original, koji nije na ćirilici, pa će Vam biti jasno. Ovaj drugi spisak, duži
8 spisak, je spisak kandidata za sudiju. To je jedan zaseban spisak koji nije
9 povezan sa prvim spiskom. A kad je reč o prvom spisku, to je odluka o
10 imenovanjima. A ovaj drugi nije. U originalnoj verziji vidite da je pored svakog
11 imena nacionalnost podvučena. Dakle imate: Srpkinja, Srbin. I dakle, u tim
12 slučajevima broj je zaokružen, a u svakom slučaju, kada nije reč o Srbinu i
13 Srpkinji, broj je preškraban. I na ovoj prvoj stranici spiska - to je 03234589 -
14 vidite da je prvo preškrabano ime, ime osobe gde piše "nacionalnost Hrvatica".
15 Zatim, imate 8 i 9, odnosno 8 imate da tu stoji "Srpkinja", ali njen otac je
16 Avdo, prezime Fazlić, odnosno udato prezime je Fazlić. Avdo je tipično
17 muslimansko ime, a ona se identifikuje kao Srpkinja, ali njeno ime je
18 preškrabano, jer je Fazlić muslimansko prezime. I ovo je jedino izuzeće da je
19 osoba srpske nacionalnosti preškrabana. A sledeće ime koje ovde imate, koje je
20 preškrabano, je zapravo Musliman. I na sledećoj stranici, broj 14, imate jednog
21 Hrvata - takođe je preškrabano; broj 19, takođe preškrabano - nacionalnost
22 Jugoslaven; zatim, 20 Jugoslaven - preškrabano; 24 Slovenac - precrtano; 25

23

24

25

26

27

28

29

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 Musliman - precrtano; 26 Musliman - precrtano; 29 Jugoslaven - precrtano.

2 Dakle, ima nekoliko srpskih imena koji su precrtani. Ali ovdje imamo
3 jedno objašnjenje, nakon ovog spiska, gde stoji da izbeglice ne mogu biti
4 zaposlene, što znači da je ovde reč o izbeglicama koje nisu iz Banja Luke, i što
5 znači da oni nisu bili podobni. I stoga su njihova imena precrtana. Ali, ovdje
6 se konstatuje da osobe koje su Muslimani i Hrvati, njihova imena su zaokružena,
7 tako da jasno da je neko unosio zabeleške u ovom spisku i da je obraćao pažnju
8 na nacionalnost kandidata.

9 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Puno Vam hvala, svedoče.

10 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala.

11 P: Gospodo Hanson, želeo bih da pređem na jednu drugu temu iz Vašeg
12 izveštaja. U paragrafu 61 govorite o tome kako je krizni štab sprovodio svoju
13 politiku i procedure za smenjivanje nesrba. Želeo bih da sada pogledate
14 tabulator 217, to je glavni tabulator 141. Reč je o odluci Kriznog štaba od 30.
15 maja 1992. godine iz Sanskog Mosta. Dokument smo već ranije videli u vezi s
16 jednom drugom temom, ali reci te nam na koji način se ovaj dokument tiče naše
17 teme sada?

18 O: Da. Stavka 2, pri dnu prve stranice u prevodu, 2. paragraf druge
19 stranice verzije na B/H/S-u, to je 00471744. Tu stoji da Krizni štab mora da
20 pronađe dugoročno rešenje za Muslimane i Hrvate koji nisu lojalni zakonima i
21 Ustavu Srpske Republike BiH, što znači da svi oni koji nisu uzeli oružje u ruke
22 i koji žele da odu u drugu opštinu mogu to da urade.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Krizni štab, takođe, ističe da konstatuje da treba da uspostave kontakt
2 sa rukovodstvom Autonomne Regije Krajina, po pitanju sprovođenja ideje o
3 preseljenju, razmeštanju stanovništva.

4 P: Hvala. Pređimo sada na tabulator 218, glavni tabulator 426. Ovo je iz
5 Kriznog štaba Bosanski Novi.

6 O: Da. Ovo je proglašenje Kriznog štaba Bosanskog Novog; datum 8. jun,
7 upućen građanima Blagaja i doline Japre. I tu stoji, po pitanju ratnih operacija
8 i kad je reč o informacijama Crvenog krsta iz Bosanskog Novog po pitanju odlaska
9 Muslimana, da Krizni štab predlaže građanima da se sprema za mirni i bezbedni
10 odlazak muslimanskog stanovništva sa tog područja: "Po pitanju vaše bezbednosti,
11 potrebno je da se što pre pripremi kolona ljudi za odlazak. Ukoliko se ti
12 predlozi odbiju, Krizni štab više neće biti u mogućnosti da garantuje za
13 sigurnost Muslimana na tom području."

14 P: Hvala.

15 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, ja bih ovde da Vas podsetim na
16 svedočenje više svedoka o bazi-zločin /kako je prevedeno/ iz Bosanskog Novog, o
17 tome kako su oni premešteni sa tog područja.

18 P: Gospođo Hanson, sada pogledajmo tabulator 219, glavni tabulator 295.
19 Reč je o dokumentu koji smo već ranije gledali, a reč je o, sad ovde, jednom
20 isečku o kojim bi želeo da prokomentarišete, koji je na 10. stranici verzije na
21 engleskom. Recite nam, molim Vas, gde je to u verziji na B/H/S-u.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: U verziji na B/H/S-u to je na 12. stranici dokumenta, B0032538,
2 poslednji puni paragraf pri dnu stranice. Tu se konstatuje da je 3.500 Muslimana
3 iz doline Japre se dogovorilo sa Kriznim štabom opštine Bosanski Novi, da su 9.
4 juna napustili opštinu u pravcu Doboja. Ovaj prethodni dokument je imao datum 8.
5 jun. "Do ovog preseljenja je došlo železnicom, jednom železničkom kompozicijom,
6 koja se sastojala od 23 /u engleskom transkriptu: "22"/ vagona. Stanica javne
7 bezbednosti nema precizne podatke s obzirom da se nisu zvanično registrovali ovi
8 građani, odnosno nisu svoje boravište prijavili u skladu sa zakonom."

9 GĐA PREVODILAC: To sam citirala.

10 G. HANNIS: [simultani prevod]

11 P: Zahvaljujem. Idemo na drugu opštinu. Znači, registrator 220, glavni
12 tabulator 427. Ovo je iz opštine Gacko.

13 O: Da. To je proglas Ratnog predsedništva Gacko, od 31. jula 1992.
14 godine. To je proglas muslimanskom narodu Bjelašnice /u engleskom transkriptu:
15 "Bileće"/, kojima im se kaže da siđu sa planine i zbeга sa planine. A htela bih
16 da Vam skrenem pažnju na tačku 3. To je na prvoj strani prevoda, na B/H/S na
17 drugoj strani; 02096314, tačka 3, na vrhu stranice.

18 "Nakon što siđete sa planine, odmah ćete biti stavljeni u autobuse.
19 Žene, deca i stariji ljudi biće odvedeni tamo gde žele da idu, a ljudi koji su
20 sposobni za vojnu službu će biti odvedeni u Bileću, u zatvor garnizona."

21 A zatim, tačka 5 na sledećoj strani, u prevodu kaže "da su moguća
22 odredišta Stolac, Mostar i Makedonija. Ne postoje druge mogućnosti pod datim
23 okolnostima."

24 Znači, kažu im da mogu da idu tamo gde žele da idu, s tim što su de
25
26
27
28
29
30

1 *facto* njihove jedine mogućnosti izbora bile teritorije koje drže bosanske i
2 hrvatske snage, pardon, muslimanske i hrvatske snage u Bosni, odnosno u
3 Makedoniju, jednu drugu zemlju - to bi bilo sve. /prevod engleskog transkripta:
4 "Svi muškarci će, naravno, biti poslani u zatvor."/

5 P: Zahvaljujem. A sada bih Vam pokazao tabulator 221, a *master* 13. To je
6 iz opštine Prnjavor.

7 O: Da. To je odluka Kriznog štaba od 22. juna 1992. godine, "Odluka o
8 organizovanom premeštanju izbeglica nelojalnih vlastima Srpske Republike Bosne i
9 Hercegovine."

10 Član 1 kaže: "Da sve izbeglice koje nisu lojalne vlastima, kao i
11 izbeglice čija se rodbina nalazi u neprijateljskim formacijama su dužne da
12 organizovano napuste Prnjavor." I zadužuje se stanica javne bezbednosti,
13 policijska stanica, da sprovede ovu odluku u delo.

14 P: Zahvaljujem. Sada da pređemo na *tab* 222, glavni tabulator 221. Ovo je
15 dokument iz opštine Bosanska Krupa, iako mislim da *a propos* toga na ovoj
16 naslovnoj strani Vašeg izvještaja imate različito ime.

17 O: Jeste. Krupa na Uni, odnosno to je reka Una. Kao što smo videli da i
18 kod slučaja Bosanskog Petrovca više ne postoji onaj pridev "Bosanski", tako i
19 kod Krupe više se ne koristi ta identifikacija "bosanska" na Uni.

20 P: Na kojoj strani se to nalazi?

21 O: To je stranica 5 u prevodu, znači dva posljednja paragrafa na toj
22 strani, a na B/H/S-u stranica 4, odnosno broj 00552818. Gde se govori o radu

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Kriznog štaba i uključivanje Kriznog štaba u preseljenje Muslimana. Početkom,
2 pardon, na sredini stranice, odnosno sredini 3. paragrafa kaže se:

3 "Ratno predsedništvo Srpske opštine je ponudilo Muslimanima dva rešenja,
4 odnosno da mogu da se sami organizuju i uz naše garancije i potpunu zaštitu da
5 se premeste do mjesta preseljenja, ili da se to uradi vojničkim sredstvima."

6 A zatim, na početku sljedećeg paragrafa, objašnjava se "da je razlog za
7 donošenje ove odluke o privremenom iseljavanju je fizička bezbednost
8 muslimanskog naroda, i već istorijski dokazana i potvrđena plemenitost i dobrotu
9 Srba koji nisu skloni zločinima i genocidima".

10 P: Hoćete li dati komentar, molim Vas?

11 G. STEWART: [simultani prevod] U vezi s ovim, hteo bih samo da nešto
12 kažem. Naravno da ne treba da čitamo sav suvišni kontekst, ali iz engleskog
13 prevoda, ovo što je pročitala gospođa Hanson ovde u sudnici, počelo je negde na
14 sredini rečenice. Pa, u ovom konkretnom slučaju, ja bih ipak insistirao na tome
15 da se pročita cela rečenica.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Recite, molim Vas, konkretno odakle.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Od reči "slab odgovor", u prevodu. Mislim
18 da je to negde na polovini prethodnog paragrafa na strani 5.

19 G. HANNIS: [simultani prevod]

20 P: Jeste li to našli, gospođo Hanson?

21 O: Jesam. Da Vam pročitam.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Znači: "Slab odgovor ili potpuno prenebregavanje Muslimana da se odazovu
2 na poziv da predaju naoružanje i pretnja Alijina, da Krupa mora da postane
3 zelena bez obzira na to koliko će to koštati, prisilio je Ratno predsedništvo
4 Srpske opštine da ponudi dve opcije Muslimanima: mogli su da se sami organizuju
5 i isele uz naše garancije i potpunu zaštitu od mesta preseljenja, ili da se to
6 uradi vojnički."

7 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala Vam, Vaša visosti.

8 G. HANNIS: [simultani prevod]

9 P: Pre nego što ostavimo ovo pitanje, druga stvar koju ste konstatovali
10 u vezi sa privremenim preseljenjem, možete li nam reći šta je Miroslav Vještica
11 iz Krupe rekao na tu temu?

12 O: Rekao je Skupštini bosanskih Srba 12. maja da, s obzirom da je čuo te
13 radosne vesti gde će biti postavljena granica, da ne misli da će uopšte
14 postojati mesto gde bi mogli da se vrate Muslimani.

15 P: Zahvaljujem. Hteo bih sada da pređemo na tabulator 223, broj *mastera*
16 342. To je isto iz Bosanske Krupe.

17 O: Jeste. Ovo je naredba Ratnog predsedništva Bosanske Krupe od 22. maja
18 1992. godine, da se evakuira preostalo muslimansko stanovništvo iz Bosanske
19 Krupe, i opet se i ovde zadužuje stanica javne bezbednosti i vojna policija da
20 sprovedu ovu naredbu o evakuaciji. A evakuacija treba da bude usmerena, odnosno,
21 pravac evakuacije treba da bude Cazinska Krajina, odnosno deo Bosanske Krajine
22 na koji ne polažu pravo, odnosno ne drže je Srbi. Znači, to je teritorija
23 bosanskih Muslimana.

24

25

26

27

28

29

30

1 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Da.

2 Milenko: Šta da radimo s nji'a .

3 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Jeste li vi to pohapsili? Šta li ste uradili?

4 Milenko: Ona Ljubiši dole na te... e, momenat... momenat samo malo.

5 /nerazgovetno/ tišina. Molim?

6 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Halo!

7 Milenko: Ja.

8 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: A... đe su ti ljudi? Je l' to pohapšeno?

9 Milenko: Nije.

10 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Nego?

11 Milenko: Eno ih na cesti, sve... Dole su posebno muškarci, posebno su

12 žene, rekoh, na cesti.

13 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Ha...

14 Milenko: Moment, samo malo.

15 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: ...Kod "Kule", je li?

16 Milenko: Muškarci ka... evo baš sam sad dobio obavijest. Muškarci su na

17 "Kuli" u zatvoru, a žene su otišle prema Butmiru.

18 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Daj mi Tepavčevića.

19 Milenko: Evo ti... evo ti Novakovića, pa nek' s tobom on razgovara. Daj,

20 hodi 'vamo. Prstojević je, nemojte se zajebavat'.

21 NOVAKOVIĆ: Halo?

22 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Halo?

23 NOVAKOVIĆ: E, zdravo Neđo.

24 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Zdravo.

25

26

27

28

29

30

1 NOVAKOVIĆ: Kako si?

2 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Dobro je. Jeste li to Kotorac čistili danas?

3 NOVAKOVIĆ: Jesu. Evo, ja ne znam tačno detalje, pošto sam na drugim

4 poslovima bio.

5 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Ja.

6 NOVAKOVIĆ: Pa evo, ako hoćeš da te nazovemo kasnije, ovaj, dok...

7 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Može, ali molim te, kumim te bogom, što spremiste,

8 ovaj, žene u Butmir?

9 NOVAKOVIĆ: Nisu žene u Butmiru, oni rekoše, nego...

10 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Nego?

11 NOVAKOVIĆ: Pa u...u Butmiru, da. Ne u KP dom, nego u Butmir. Tamo ne

12 idemo.

13 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Ne može u Butmir ići. Mi ćemo i Butmir čistiti

14 vremenom.

15 NOVAKOVIĆ: Aha.

16 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Čistiće se Butmir... čistiće se Butmir, čistiće

17 Sokolović, čistiće se Hrasnica.

18 NOVAKOVIĆ: Pa, ne znam kuda sa njima?

19 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Ima Bašćaršija. Molim te, sve za Bašćaršiju pješke.

20 NOVAKOVIĆ: Aha, aha.

21 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Ženski svijet.

22 NOVAKOVIĆ: Dobro, a...

23

24

25

26

27

28

29

1 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: A...a muško u zatvor.
2 NOVAKOVIĆ: Dobro. Sad ću ja sa njima da vidim. Hajde, pa ćemo ti se
3 javit'.
4 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Ja. Eto, kažu onaj ko mo... ko prima vjeru
5 pravoslavnu odma', može ostat' - žensko i nejač.
6 NOVAKOVIĆ: Aha. Dobro. Dobro. Sad ću ja...
7 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: 'Ajd molim te, al' nemojte mi vi... greške. To ste
8 odlično uradili, ali znači Butmir se čisti vremenom. Reci tamo ljudima.
9 NOVAKOVIĆ: Ja, ja. Dobro.
10 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Eto.
11 NOVAKOVIĆ: Dobro.
12 Nedeljko PRSTOJEVIĆ: Živio."
13 G. HANNIS: [simultani prevod]
14 P: Gospođo Hanson, imate li ikakvog komentara u vezi sa ovim?
15 O: Pre svega, ona reč koja je ovde prevedena na engleskom kao *mopped up*
16 je u originalu "čistiti". I ovde se govori o tome da oni koji se preobrate u
17 pravoslavlje, žene koje se preobrate u pravoslavlje, mogu da ostanu; muškarci će
18 ići u zatvor; odnosno, u drugom slučaju žene će da idu na Baščaršiju, koji je
19 centar u Sarajevu, u muslimanskim rukama. Znači, ovo nije samo stvar vojnih
20 operacija, već mi govori da oni koji se preobrate u pravoslavnu veru mogu da
21 ostanu. I takođe mi govori da on planira da očisti neke delove i stoga, ne želi
22 da se u njih šalju Muslimani. I mislim da to ukazuje na to kakvi su mu uopšte
23 planovi za buduće operacije u tim oblastima, u tim krajevima, u tim delovima
24 grada.
25
26
27
28
29
30

1 P: Da li ste videli - mi smo već videli više primera da su Muslimani
2 konkretno preseljavani iz konkretnih opština, pojedinačnih - da li ste videli da
3 tu da postoji neka koordinacija u takvom procesu između više opština?

4 O: Jesam.

5 P: Onda da Vam pokažem tabulator 225, *master* tabulator 343. Da Vas pitam
6 upravo to pitanje. Šta je to?

7 O: To je dokument koji se naziva "Zaključci usvojeni na subregionalnom
8 sastanku političkih predstavnika opština Bihać, Bosanski Petrovac, Srpska Krupa"
9 - i kako se ovde kaže za Krupu - i zatim "Sanski Most, Prijedor, Bosanski Novi i
10 Ključ", koji je upućen Kriznom štabu u autonomnoj oblasti u Sarajevu /u
11 engleskom transkriptu: "Banja Luka, vodstvu Srpske Republike Bosne i
12 Hercegovine"/, i 1. krajiškom korpusu; datum je 7.juli /u engleskom transkriptu:
13 "7. jun"/ 1992. godine.

14 Konstatovala bih, u ovom kontekstu, naročito tačku 6 na drugoj strani
15 prevoda B/H/S-a, kaže se:

16 "Svih sedam opština naše subregije je saglasno da se sa teritorija naše
17 opštine isele Muslimani i Hrvati do nivoa kad svaka od ovih opština može da se
18 održava efikasno i ostvaruje srpsku vlast na svojoj teritoriji."

19 Dalje kaže: "Ukoliko rukovodstvo Autonomne Regije Krajina u Banja Luci
20 ne bude rešavalo ovo pitanje, naših sedam opština će sve Muslimane i Hrvate sa
21 teritorija naših opština, pod vojnom pratnjom sprovesti u centar Banja Luke."

22 P: Zahvaljujem. Zatim bih prešao na jedan sledeći paragraf u Vašem
23
24
25
26
27
28
29
30

1 izveštaju, paragraf 62. Tu govorite o tome kako su krizni štabovi nadgledali
2 preseljenje ljudi koji nisu srpske nacionalnosti, time što su osnivali različite
3 komitete ili agencije, recimo Komitet za imigraciju, odnosno putnu agenciju,
4 Agenciju za razmenu, i tako dalje.

5 Idemo na tabulator 226, master 325. To je iz Kotor Varoši. Šta je to,
6 molim Vas?

7 O: To su zapisnici Ratnog predsedništva iz Kotor Varoši; datum je 14.
8 juli 1992. godine. Na prvoj strani, kako na engleskom tako i B/H/S-u, pod tačkom
9 2, Ratno predsedništvo kaže: "Aktivnosti oko iseljavanja stanovništva su
10 podbacile, pa se mora tom poslu prići daleko organizovanije, i mora se formirati
11 služba koja će raditi na tome"

12 Videla sam ovde, pominju se agencije, odnosno službe - kako ste Vi
13 pomenuli - različite vrste službi. Neke se bave razmenom imovine onih koji
14 odlaze, druge sa krupnijim pitanjima samog preseljenja, samog iseljavanja
15 stanovništva.

16 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, sada ćemo preskočiti sledeći
17 tab 227, i preći na sledeći 228, master tabulator 350.

18 P: To je dokument iz Sanskom Mosta od 2. jula 1992. godine. Da li su
19 krizni štabovi postavili bilo kakve kriterijume pre nego što bi se omogućilo,
20 odnosno dozvolilo ljudima da se iseles?

21 O: Da. Videla sam nekoliko odluka o kriterijumima za iseljavanje. I ovo
22 je jedna takva odluka iz Sanskog Mosta od 2. jula 1992. godine. U članu 1 te
23 odluke konstatuje se da se dozvoljava dobrovoljno napuštanje teritorija opštine
24 Sanski Most porodicama i licima koja daju izjavu kod nadležnog opštinskog organa

25

26

27

28

29

30

1 da trajno napuštanju teritoriju i da svoju imovinu ostavljaju na raspolaganje
2 opštini Sanski Most.

3 P: Da li ste vidjeli da je u drugim opštinama bilo sličnih zahteva, kako
4 bi se dozvolilo ljudima da odu, i da se tražilo da je odlazak trajan?

5 O: U više odluka se pominju sporazumi po pitanju imovine i o trajnom
6 raspolaganju imovinom.

7 P: Pogledajmo sada u tabulator 229, glavni tabulator 344. Dokument je
8 iz Petrovca.

9 O: Ovo je obaveštenje na osnovu odluke Ratnog predsedništva od 31. jula
10 1992. godine, i kaže se: "Uslovi pod kojima Muslimani mogu dobrovoljno otići sa
11 opštine, mogu to uraditi ili ako potpišu ugovor o zameni imovine, ili pak
12 ukoliko imovinu prepisuju državi." Ovde, u poslednjoj rečenici prve stavke stoji
13 da "imovina može biti data bliskim rođacima iz mešovitih brakova." Dakle,
14 Muslimani mogu da odu, ali ovde se implicira da samo oni iz mešovitih brakova
15 mogu ostaviti imovinu rođacima. Svi drugi moraju ili da je zamene ili da je
16 prepisuju državi.

17 P: Hvala. Pređimo sad na tabulator 230. To je glavni tabulator 354...

18 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Samo da postavim jedno pitanje,
19 molim. Da li bilo primera, gospođo, da ste naišli na zamenu nepokretne imovine?
20 Da li je tu bio pristanak da se proda imovina i da se u zamenu za to dobije

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 jedna druga? Da li ste naišli na takve primere koji potvrđuju da su se stvari
2 zaista tako odvijale?

3 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ne sećam se da sam naišla na takve
4 primere. Ali, u tom smislu, ja zavisim od dokaza kojima raspolažemo. I takvi
5 sporazumi su možda ostali kod ljudi koji su ih potpisali, jer mi imamo
6 evidenciju iz opštine i moguće je da takvi sporazumi nisu bili zavedeni u arhive
7 opštine. Ali kad je reč o dokumentima koje sam ja pregledala, ne sećam se da sam
8 naišla na takve sporazume, ali naišla sam na indikacije da su postojale službe u
9 tom smislu, dakle za tu razmenu kod opštinskih vlasti, i da je postojala
10 mogućnost da se tako nešto uradi.

11 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodo.

12 G. HANNIS: [simultani prevod] Ako mi dopustite, rekao bih da smo imali
13 nekoliko svedoka *viva voce*, a imali smo i materijala po pravilu 92bis, imali smo
14 nekoliko svedoka o bazi zločina koji su govorili upravo o ovom konkretnom
15 pitanju. Ne bih mogao sada da Vam ukažem na konkretne primere, ali možda Vam to
16 jeste od neke pomoći.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako se ispravno sećam, jedini je bio
18 svedok sa Pala; zar ne?

19 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Mislim da jeste govorio o razmeni
20 imovine, kada je otišao za Sarajevo. Hvala, časni Sude.

21 P: Pređimo sada na tabulator 230 -

22 O: Da. Reč je o zapisniku Ratnog predsedništva iz Kotor Varoši; datum
23 29. juli 1992. godine. Skrenula bih Vašu pažnju na stavku broj 7. Ratno
24 predsedništvo nalaže da se "lica koja se iseljavaju upoznaju da maksimalno sa
25 sobom izneti 300 nemačkih maraka."

26

27

28

29

30

1 P: Hvala. Kad je reč o ovom procesu, želeo bih da Vam postavim jedno
2 pitanje u vezi sa tabulatorom 231, glavni tabulator 355. Dokument je iz Bosanske
3 Krupe.

4 O: Da. Ovo su uputstva o evakuaciji stanovnika i izbeglica iz Rapuše
5 /?Arapuše/, Mesna zajednica Arapuša. Potpisao je predstavnik Komiteta za
6 izbeglice u Arapuši, kao i komandant bataljona; datum je 1. maj 1992. godine.

7 I ovde se upućuje na naređenje Ratnog štaba Srpske opštine Bosanska
8 Krupa iz aprila meseca 1992. godine, odnosno 29. aprila 1992. godine, u kojem se
9 nalaže evakuacija stanovnika i izbeglica iz Bosanske Krupe. I na temelju tog
10 naređenja, mesna zajednica je pripremila plan evakuacije. Istakla bih da je ta
11 zajednica bila prevashodno muslimanska, odnosno muslimansko stanovništvo je bilo
12 dominantno.

13 G. HANNIS: [simultani prevod] Preskočićemo sledeći tabulator 232. On se
14 navodi u fusnoti izveštaja gospođe Hanson i odnosi se na plaćanja za prevoz
15 izbeglica iz Zvornika.

16 P: Zatim, prelazimo na tabulator 233, glavni tabulator 300. Reč je o
17 dokumentu iz Opštine Sanski Most.

18 O: Da. Ovo su zaključci Kriznog štaba Sanski Most; datum 23. jun 1992.
19 godine. Skrenula bih Vam pažnju na stavku pod (h) na prvoj stranici, u verziji
20 na B/H/S-u - samo da vidim gde je. Da, to je zapravo pod (g). Oprostite, to je

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 pri dnu prve stranice u verziji na B/H/S-u pod (e).

2 Ono što hoću da Vam pročitam je sledeće: "Da shodno tome, Rašula
3 Nedeljko i Lukić Mladen zadužuju se da otputuju u Prijedor i ugovore količinu za
4 potrebe opštine Sanski Most, u nafti, i pri tom ispituju mogućnost prolaza
5 konvoja ljudi koji se žele iseliti putem železnice u područje centralne Bosne."

6 Pod centralnom Bosnom, mislim da se misli na teritoriju pod kontrolom
7 bosanskih Muslimana. Dakle, vidimo da Krizni štab ugovara sa drugim opštinama
8 prolaz konvoja.

9 P: Hvala.

10 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, ovime smo došli do kraja
11 dokumenata u registratoru broj 5. Ne znam da li biste želeli da pravimo pauzu,
12 kao što je uobičajeno, u 10.30h. Budući da smo kasnije počeli, možda želite da
13 nastavimo?

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U svakom slučaju, moramo da napravimo
15 dve pauze, tako da ako mislite da je ovo bolji trenutak za pauzu ili kasnije, i
16 želite da pređete na novu temu, prepuštam Vama kako hoćete. Ali, negdje u
17 narednih sedam do osam minuta treba da odemo na pauzu.

18 G. HANNIS: [simultani prevod] Želio bih da Vam postavim pitanje koje će
19 se nadovezati na dosadašnju temu, i onda ćemo preći na pauzu.

20 P: Gospođo Hanson, ovime je završen i naš razgovor o tome kako su krizni
21 štabovi učestvovali u premeštanju nesrba. U nekim od dokumenta koje smo videli,
22 a na neke ste se pozivali u svom izveštaju, opštinske vlasti, a i vlasti na
23 višem

24

25

26

27

28

29

30

1 nivou, čini se da su jednostavno pokušavali da pomognu nesrbima koji su želeli
2 da odu sa područja. Da li biste možda mogli to da prokomentarišete, molim Vas?

3 O: Da. Ali, nisam naišla na to da krizni štab govori o mogućnosti da ti
4 ljudi budu premešteni u neki drugi bezbedni deo srpske opštine, ili pak neko
5 drugo bezbedno područje koje je pod kontrolom bosanskih Srba. Ali ta zamisao da
6 treba da budu bezbedni, čini se da se odnosi da oni jednostavno trebaju biti
7 premešteni sa celokupnog područja koje je pod srpskom kontrolom.

8 P: A da li ste u nekim od dokumenata koje ste pregledali videli da je
9 bilo govora o tome, na primer da u opštini ili na sastancima kriznog štaba, da
10 su lokalni Muslimani ili neki drugi nesrbi tražili da im se dopusti da ostanu?

11 O: Oprostite. Možete li ponoviti pitanje?

12 P: Da li ste naišli dokumentima na primere da su lokalni Muslimani
13 tražili dozvolu da ostanu, premda je to bilo ratno stanje i postojala itekako
14 velika pristrasnost protiv nesrba?

15 O: Ne. Ne sećam se da sam naišla na takve zahteve Muslimana.

16 P: A kad je reč o premeštanju, da li ste naišli na neke dokumente u
17 kojima se kaže da nije reč o privremenom premeštanju?

18 O: Da. Reč je o odlukama koje se tiču imovine, u kojima se kaže da je
19 reč o trajnoj odluci. Ali sam, na primer kad je reč o Ratnom predsedništvu
20 Krupe, tu se govori o privremenom premeštanju, a i naišli smo na komentare
21 jednog člana Ratnog predsedništva koji kaže da on očekuje da će se Muslimani
22 vratiti. Dakle, vidimo da su ratna predsedništva i krizni štabovi odlučivali ko
23 može, a ko ne može da se vrati i da su nastojali da se Srbi vrate, ali da nisu

24

25

26

27

28

29

30

1 ulagali iste napore da se vrate i nesrbi.

2 G. HANNIS: [simultani prevod] Mislím da sada možemo da pređemo na pauzu.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Počeli smo danas nešto kasnije sa

4 radom, pa ćemo nastaviti u 10.55h.

5 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite molim.

6 ... Početak pauze u 10.30h

7 ... Sednica nastavljena u 11.05h

8 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim Vas, ustanite.

9 Izvolite sestí.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To što se Raspravno veće vratilo sa

11 zakašnjenjem ne daje nikakva prava stranama u postupku. Mi smo uvek zauzeti

12 tokom pauze i taj posao traži uvek više vremena nego što se očekuje.

13 G. HANNIS: [simultani prevod]

14 P: Svedokinjo, prvo smo govorili o iseljavanju nesrba iz opštine i

15 govorili smo da li je to trebalo da bude zastalno ili privremeno. U svom

16 izveštaju, u paragrafu 63, govorili ste o tome kako je krizni štab nadgledao

17 preraspodelu imovine koju su ostavi za sobom nesrbi, koji su bili prisiljeni da

18 odu ili su sami otišli. U mnogim slučajevima, oni su svoju imovinu ostavili

19 opštini.

20 G. HANNIS: [simultani prevod] U tabulatoru 234 imamo dokument koji smo

21 videli ranije. To je jedna odluka predsedništva, koji ću preskočiti, časni Sude,

22 i preći ću na 235.

23 P: To je glavna oznaka 327 /u engleskom transkriptu: "357"/.

24 O: Ovaj dokument, koji smo ponovo videli ranije, to je iz Srpske opštine

25

26

27

28

29

30

1 Ilijaš. Ja bih se ovde skoncentrisala na poslednju stranu prevoda. U B/H/S
2 verziji to je 0225626 /u engleskom transkriptu: "02252626"/. U rezimeu imamo
3 neke naznake. U prvoj se kaže da jedan deo dohotka dolazi od imovine iz
4 prodavnice Mirsada Tokača u Ilijašu, po nalogu Kriznog štaba... Ustvari, ne kaže
5 se da je to jedan deo dohotka. Kaže se da je roba oduzeta iz prodavnice po
6 nalogu Kriznog štaba i predana "Trgometu". Mirsad Tokač je je tipično
7 muslimansko ime.

8 P: Da li imamo neku procenu vrednosti te robe?

9 O: 1.500.000 dinara, otprilike. A to je u prevodu - imala sam u svojim
10 beleškama koliko je to otprilike.

11 P: Oko 4.600 dolara /kako je prevedeno/.

12 G. HANNIS: [simultani prevod] Sledeći nam je dokument u fusnotama
13 izveštaja, tabulator 237, glavna oznaka 430.

14 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Gospodine tužioče, imam jedno
15 pitanje. Ja ne razumem ovo što se tiče "dohotka". Kakav je bio status tih
16 kompanija u hotelu "Ozren" /kako je prevedeno/? Možda je moje pitanje naivno,
17 ali da li je to neka rekvizirana roba? Da li je to direktno iz te Mesne

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zajednice oduzeto ili izvezeno? Ne radi se o tome da je Krizni štab bio
2 upravitelj ovih prodavnica ili kompanija /kako je prevedeno/. Možete li nam to
3 odgovoriti?

4 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ja nemam nikakve dalje informacije o ovim
5 ustanovama iz Ilijaša. Za Ilijaš nemamo podatke ili detaljne izveštaje. Ne znam
6 da li je to neki porez na promet robe ili porez na dohodak, ili su to bile
7 prodavnice čiji dohodak ide direktno mesnoj zajednici.

8 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala Vam. Ali u drugim slučajevima
9 koje ste Vi izučavali, da li je bilo uobičajeno da mesne zajednice neposredno
10 upravljaju nekim prodavnicama ili nekim ustanovama, malim preduzećima i njihovom
11 dohotkom?

12 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ne, nemamo takve primere.

13 G. HANNIS: [simultani prevod] U daljem spisku svedoka imamo neke svedoke
14 koji će direktno govoriti o Ilijašu, pošto su oni odatle, tako da oni mogu da
15 odgovore na Vaše pitanje.

16 G STEWART: [simultani prevod] To zavisi od odluke koja bude doneta po
17 našem zahtevu za odgodu, gospodine Hannis.

18 G. HANNIS: [simultani prevod] Naravno.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To se neće desiti još nekoliko nedjelja,
2 ali negde u toku izvođenja dokaza Tužilaštva čućemo te svedoke. Tako sam ja bar
3 razumeo, gospodine Hannis. Raspravno veće tu ima glavnu reč.

4 G. HANNIS: [simultani prevod]

5 P: Tabulator 237, to je glavna oznaka 430. Dokument iz Prnjavora.

6 O: To je odluka Kriznog štaba od 23. juna 1992. I njom se nalaže
7 građanima te opštine, koji su otišli, da se jave u Opštinski sekretarijat za
8 privredu i za gradsko planiranje, a ako to ne učine njihova imovina "biće
9 proglašena imovinom države i biće stavljena na raspolaganje opštini Prnjavor."
10 Ja bih htela da kažem, u ovom kontekstu, da se ne radi o nekom velikom periodu
11 koji je dat ljudima na raspolaganje od vremena kada je izdata odluka do datuma
12 kada oni gube prava na svoju imovinu.

13 P: Da li ima neke naznake u dokumentu da zarada od te imovine, da će se
14 ona držati negde u nekom fondu, u slučaju da se vlasnici vrate posle konflikta?

15 O: Ne. Kaže samo da će se to smatrati imovinom države /prevod engleskog
16 transkripta: "i na raspolaganju opštini."/

17 P: Sledeći dokument, tabulator 238, /prevod engleskog transkripta:
18 "glavna oznaka 364"/, iz Kotor Varoši; 28. juli 1992.

19 O: To je zapisnik sa sastanka Ratnog predsedništva. Tu čitamo sledeće:
20 "Vezano je za izveštaj načelnika SJB - Stanice javne bezbednosti - oko
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 oduzimanja novca licima koja se iseljavaju, konstatovano je da je to rađeno bez
2 ičijeg naloga, odnosno neovlašteno i da to 'može negativno uticati na akcije
3 iseljavanja i ugled sviju nas'." Donesen je zaključak da se novac koji je ovim
4 postupkom oduzet iskoristi za pomoć porodicama poginulih boraca i druge
5 neophodne troškove Opštine.

6 P: Hvala. U Vašem izveštaju, u paragrafu 64, Vi kažete da nema naznaka,
7 tačnije, da je to trajno iseljavanje ali su srpske vlasti sve činile tako da ono
8 bude trajno.

9 /prevod engleskog transkripta: "Dozvolite da Vam pokažem tabulator 239,
10 glavna oznaka 367, u vezi s tim."/

11 O: Ovo je dokument o zaključnima Ratnog štaba Kalinovika. Tu se govori o
12 odluci od 17. maja. Nije baš u formatu uobičajenih zaključaka, ali je potpisan
13 ratni štab.

14 Ono što je ovde zanimljivo je u drugom pasusu. Zaključak se tiče vojno
15 sposobnih muškaraca, muslimanske nacionalnosti, i kaže se da oni treba da se
16 jave Sekretarijatu za narodnu odbranu između 20. i 25. maja. Ukoliko to ne učine
17 u ovom roku, biće proglašeni protivnicima SOS-a i zabraniće im se povratak na
18 teritoriju opština, a njihov imovina biće konfiskovana.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Mislim da imamo još dva dokumenta koji se tiče istog pitanja. To je
2 tabulator 240, /prevod engleskog transkripta: "glavna oznaka 368,"/ dokument iz
3 Kotor Varoši, tačnije Kriznog štaba Kotor Vareša /?Kotor Varoši/, ili Ratnog
4 predsedništva od 11. novembra 1992.

5 O: Na kraju tačke 2, Ratno predsedništvo želi da formira komisiju koja
6 će izvršiti selekciju, tako da nekim izbeglicama dozvoli povratak kućama a
7 nekima ne.

8 P: Da li se pominju neki kriterijumi?

9 O: Ne pominje se to ovde, ali tu je Ratno predsedništvo koje osniva tu
10 komisiju.

11 P: Tabulator 241, glavna oznaka 366. ovo je iz Opštine Ilidža.

12 O: Naslov je "Program za povratak Srba iz SR Jugoslavije"; datum je 21.
13 jun 1992. godine. Pod tačkom 4, na kraju strane 1, u ovom planu se kaže... Ako
14 mogu samo da pogledam -

15 Čini se da ovaj redigovani prevod nije stigao do mog klasifikatora. Mogu
16 li ja da zamolim prevodioce da pročitaju?

17 SVEDOK: [na B/H/S-u] "Sa Srpske opštine Ilidža se iselilo, pobeglo
18 stanovništvo, ne samo muslimansko i hrvatsko, već i naše srpsko. Da bi povratili
19 srpsko stanovništvo, molimo... molimo Vladu Srpske BiH-a da donese sledeće
20 stavove: 1) da se poduzumu... poduzumu... mu sve mjere na povrat... da povraćaju
21 iseleni, pobegli Srba /sic/"

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 [simultani prevod] Naglasak u originalu je, da ne samo Muslimani i
2 Hrvati su pobjegli, već i Srbi. Tako da je glavna namera ove opštine da se sve
3 učini da se vrate Srbi, a ne svi.

4 P: Ne pominje se povratak drugih, tačnije nesrba?

5 O: Ne, /?ne pominje se/.

6 P: Gospođo Hanson, ovim se završava naša prezentacija dokumenata koje
7 ste Vi pokrili u svom izveštaju. Na početku smo govorili o tome da ste Vi
8 pripremali neke izveštaje o konkretnim predmetima za tri odvojene opštine, u
9 kojima se ilustruju neke od stvari o kojima ste govorili.

10 Pre nego što na to pređemo, da li želite nešto da kažete?

11 O: Ja bih samo htela da Veće pročitata moj izveštaj. Moji pismeni
12 zaključci su možda rečitiji, nego što bih ja bila sada.

13 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, a ti pismeni zaključci su u
14 paragrafu 65 do 69 izveštaja.

15 P: Sad bih hteo da nam kažete nešto o tim izveštajima.

16 Pre svega, kako ste izabrali baš ove opštine, zbog čega ste ih izabrali?

17 O: Htela sam da pokažem šta jedna dobra kolekcija, zbirke dokumenata
18 kriznog štaba može da nam kaže o aktivnostima kriznog štaba, njihovim

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 svakodnevnim poslovima i kako oni ilustruju one teme o kojima smo razgovarali.
2 Zato sam izabrala opštine za koje imamo dobre, konzistentne dokumente. Naravno,
3 te zbirke nisu uvek apsolutno kompletne - nemamo 100% svih dokumenata - a za
4 mnoge opštine takvi dokumenti i ne postoje. To je bio jedan od mojih
5 kriterijuma.

6 Takođe sam htela da pokažem i geografski raspored, tako da su najbolji
7 primeri Ključ, Trnovo i Bratunac.

8 G STEWART: [simultani prevod] Ja bih hteo samo da kažem da su se maločas
9 pominjali pismeni zaključci iz paragrafa 65 do 69, međutim ti brojevi čini se ne
10 odgovaraju. Ja shvatam da je ovo glavno ispitivanje i da ću ja doći na red
11 kasnije, ali mislim da treba da raščistimo ovo pre nego što završimo sa ovim
12 delom dokaza.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja takođe vidim da tu ima neke zbrke.

14 G. HANNIS: [simultani prevod] Ja sam pogrešno rekao. To su paragrafi 68
15 do 72.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. To su zaključci.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Pre nego što nastavite, gospodine Hannis, ja sam shvatio da imamo
2 opština za koje postoje malo dokumenata. Vi ste koristili reč "obrazac", da su
3 se stvari dešavale po nekom obrascu. Taj obrazac nije uvek lako ustanoviti. Mogu
4 li ja pretpostaviti da u onim opštinama za koje imamo manje dokumenata, ukoliko
5 postoje neki dokumenti koji ne podržavaju Vaše zaključke, Vi biste na to nama
6 ukazali?

7 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Naravno, časni Sude.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jer govorimo o tri opštine, a opština je
9 bilo puno. Te tri opštine imaju velike zbirke dokumenata i imamo priliku da iz
10 njih ustanovimo taj obrazac koji možda važi i za druge opštine, pod uslovom da
11 nema nekih protivrečnosti u tim dokumentima koji se tiču drugih opština.
12 Naravno, ja ne tražim svaki detalj, ali ako biste u nekoj od drugih opština
13 našli dva ili tri dokumenta koji se ne uklapaju u tu Vašu opštu sliku, hteli
14 bismo da to da znamo.

15 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Da Vam ja razjasnim. Kada sam predočila
16 ove konkretne primere, ove studije slučajeva - ja ne tvrdim da je sve ono što se
17 desilo u ovim opštinama se desilo i negde drugde - nije to reprezentativno za
18 druge opštine. Onda kada sam govorilo o obrascu, o sistemu, mislila sam,
19 govorila sam o temama koje razmatramo u mom izveštaju. Znači, kada razmatramo
20 određenu temu kao što je vojna uloga, uloga vojske, odnosno pitanje zatočeničkih
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 centara kao jednu temu, to radim na osnovu mnogih opština i, kao što vidimo, tu
2 smo prelazili s dokumenta na dokument. Ono što sam htela da kažem, kada radimo
3 ovakve konkretne primere, da postupak kojim se služim je - evo, ovo je ova
4 opština - šta u kontekstu tema, koje su predmet našeg razmatranja, možemo da
5 vidimo u toj konkretnoj opštini.

6 Znači, ovde govorimo o tome šta se desilo u Ključu. Ne kažem da je to
7 isto i u drugim opštinama, ali to je ta tema tako viđena tu.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je sasvim jasno i Vi ste izložili u
9 svom izveštaju, već, da to nije jedan potpuno jasan obrazac, recimo kod vojnih
10 pitanja gde ste jasno rekli da se to razlikuje u zavisnosti od prisustva JNA, od
11 toga da li su date, primenjene naredbe. To je samo da bismo znali o čemu je reč.

12 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Da.

13 G. HANNIS: [simultani prevod] Zahvaljujem, Vaša visosti.

14 P: Kako bismo se nadovezali na ovo, ja mislim da ste već to ranije
15 istakli, da je to tako, odnosno da postoji široka varijacija u odnosu na ove
16 razmatrane teme po različitim opštinama. Zar to nije tako?

17 O: Da.

18 P: I rekli ste da i niz faktora utiče na to. Možete li da nam to ponovo
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pojasnite? Recimo, jedan od faktora koje ste pomenuli je lokacija.

2 O: Lokacija.

3 P: Pitanje je kako je to uticalo na predmet razmatranja?

4 O: Pa, od toga kako je blizu bila konkretna opština samom mestu sukoba,
5 odnosno koliko su bile teške vojne operacije, ozbiljne vojne operacije u
6 konkretnoj oblasti? Koliko je bila blizu ta opština srpskoj teritoriji, odnosno
7 koliko je bila bliže središtu?

8 P: U ovom pitanju takođe ste govorili o vremenu?

9 O: Jeste. Vreme, kao što smo videli, to je bio relevantan faktor, znači
10 nije isto ono što je dobijeno u aprilu kao ono što je u junu. Ja sam se
11 skoncentrisala upravo na taj period u mom izveštaju, jer su se tada desile
12 najinteresantnije stvari.

13 P: A mislim da ste govorili i o ličnosti, ranije.

14 O: Jeste. Ličnosti su, neke, bile više zainteresovane za preseljenje i
15 imale su i neke lične interese, odnosno imale su i tešnje veze sa centrom zbog
16 tih svojih ličnih veza i političkih kontakata - dugogodišnjih političkih veza.
17 Znači, i to može biti faktor.

18 Takođe, može se razgovarati u tom kontekstu o tome da se tu isto
19 primenjuje "varijanta A" odnosno "varijana B", ali neke su bile izraženije u
20 smislu srpskog sastava populacije, odnosno bilo je više Srba u stanovništvu, u
21 drugima je bilo manje. Negde je bila uravnoteženija struktura stanovništva.
22 Znači, to su sve bili faktori.

23 Takođe moram da istaknem da postoji i promenljivost u smislu količine
24 dokaznog materijala koje imam. Ne mogu da znam koliko je dokumenata bilo po
25 opštinama.

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, niko od Vas ne traži da uzimate u
2 obzir materijal koji nemate, naravno. Sama činjenica da imate manje informacija,
3 manje dokumenata o nekim posebnim opštinama treba da Vas učini opreznijom u
4 donošenju zaključaka.

5 G. HANNIS: [simultani prevod] Zahvaljujem, Vaša visosti.

6 P: A sada /prevod engleskog transkripta: "što se tiče Ključa,"/ da
7 pređemo na ovaj prvi dokument. Recite nam šta ste mogli da zaključite na osnovu
8 njega, u kontekstu ove opštine.

9 O: Imamo jako puno zapisnika, imamo pisanih rukom zapisnika, da
10 konstatujem, SDS-a Ključa, kao i jedan zbornik zapisnika Kriznog štaba Ključa, i
11 ovaj komplet zapisnika počinje 27. maja. Ali, pre toga, čini mi se da imamo i
12 druge odluke Kriznog štaba, Ratnog predsedništva; takođe imamo i jedan dnevnik,
13 rukom pisani dnevnik člana Kriznog štaba i Ratnog predsedništva Ključ. Ključ je
14 opština koja ima dosta dobru dokumentaciju, ukupno govoreći, i kao što sam
15 rekla, jeste jedna od kriterijuma za selekciju.

16 P: Da pređemo na tabulator 242, master tabulator 41, od 23. decembra
17 1991.

18 O: Ovo je zapisnik sastanka Izvršnog odbora SDS-a, 23. decembra 1991.
19 godine. Ovaj dokument smo već videli nakratko kada smo razmatrali sprovođenje
20 uputstava od 19. decembra. Ali, da ga malo još pobliže pogledamo, šta je radila
21 opština kao reakciju, kao odgovor na na uputstva, i kako su oni to konkretno
22 razmotrili.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 U Ključu je postojala vrlo uravnotežena struktura Srba i Muslimana, s
2 tim što su Srbi bili neznatna većina, nešto preko 49%; Muslimani su oko 47%,
3 tako da je to, što se tiče srpske većine, bilo manje-više uravnoteženo.

4 Kao što smo i ranije videli, tačka broj 1, to je upoznavanje sa
5 materijalima sa Srpske skupštine. Veljko Kondić je obavestio sastanak o odlukama
6 skupštine, odnosno o uputstvima za organizaciju aktivnosti srpskoga naroda u BH.
7 "Svi organi će morati da postupe u skladu sa uputstvom. Ko nije spreman da obavi
8 svoju dužnost, treba to odmah da kaže i niko mu to neće zameriti."

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] gospođu Hanson, mi svi govorimo mnogo
10 brže kada čitamo, pa Vas molim da to imate u vidu.

11 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Izvinjavam se.

12 O: Dobro. Onda bih konstatovala dalje, na toj stranici koja je na B/H/S
13 verziji, ali morate imati u vidu da je ovo rukom pisano, i to ćirilicom, da mi
14 malo uvek treba više vremena. Znači, na strani 00914529, negde na sredini
15 strane. Sastav Kriznog štaba odgovara uputstvu od 19. decembra. Obuhvata
16 poslanika u Skupštini. Poslanik iz Ključa je bio Rajko Kalabić, i vidimo da i on
17 govori na ovom sastanku. Zatim je tu i Ljuban Bajić, koji je imenovan za
18 sekretara Kriznog štaba. I to konstatujem, pošto je njegov dnevnik jedan od
19 dokaznih materijala. Sva imenovanja u Krizni štab su apsolutno u skladu sa
20 uputstvom od 19. decembra. A na vrhu stranice 2 prevoda - još uvek se nalazimo
21 na istoj strani B/H/S verzije - Rajko Kalabić je obavestio sve prisutne o
22 pitanjima koja su razmatrana na drugom delu Srpske skupštine. A 31. decembra je
23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 održano zasedanje te Srpske skupštine. I vidimo kako funkcioniše taj kanal
2 komunikacija, odnosno da poslanici u Srpskoj skupštini prenose informacije
3 Opštini. Vidimo da to Kalabić upravo radi.

4 Na istoj strani u prevodu, a sledećoj strani B/H/S verzije, 00914530.

5 Jedan pripadnik zahteva da se upozna sastanak sa drugom fazom, a Kalabić
6 kaže da je prva faza priprema za drugu fazu tako da nema potrebe da se uvodi
7 sada druga faza, što je još jedna referenca koja je apsolutno u skladu sa
8 uputstvom od 19. decembra.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li mogu da pitam pitanje? Kada kažete
10 "Rajko Kalabić je one prisutne upoznao o drugom delu postupka, odnosno zasedanja
11 Srpske skupštine", šta znači taj drugi deo?

12 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Pa, u originalu se navodi... Da. Šta znači
13 drugi deo... Videla sam ovde da "pauza". Samo da pogledam B/H/S, da vidim da li mi
14 to nešto pojašnjava. Znači to je na strani 0091452 /u engleskom transkriptu:
15 "00914529"/.

16 [na B/H/S-u] "Sa drugim dijelom Srpske skupštine, poslije pauza /sic/,
17 prisutne je upoznao Kalabić Rajko."

18 [simultani prevod] Šta konkretno hoće time da kažu - verovatno da je
19 posle pauze - a bilo da je pauza u samom zasedanju te Skupštine o kojoj
20 izveštava ili konkretno tog sastanka na kome izveštava o tome. Nije tu baš
21 jasno. Nisam dovoljno upoznata sa tokom tog zasedanja Skupštine da bi mogla da
22 kažem da je bio podeljen na dva dela.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zahvaljujem.

2 G. HANNIS: [simultani prevod]

3 P: Imate li išta još da dodate po pitanju toga dokumenta pre nego što
4 Vam pokažem drugi?

5 O: Ne, to je sve.

6 P: Onda ćemo sada pogledati na registrator 243, glavni tabulator 48 /u
7 engleskom transkriptu: "148"/, a to je izveštaj o Kriznom štabu Ključa.

8 O: Da. To je izveštaj. Takav izveštaj postoji i u nekoliko opština.
9 Upravo smo razgovarali o onom iz Krupe. To su oni koji, u principu, se javljaju
10 na prvom sastanku opštinske skupštine nakon ratnih operacija, kada je vreme da
11 krizni štab, odnosno ratno predsedništvo zaustavi operacije i da preuzme
12 funkcionisanje opštinska skupština. I čini mi se, da u nekoliko slučajeva dat
13 izveštaj o tome šta su oni radili u međuvremenu i čini mi se da je ovo jedan
14 takav izveštaj. Datum koji nosi je 29. juli, prema tome obuhvata period od 15.
15 maja do 29. jula.

16 Na prvoj strani konstatuje se da je 23. decembra osnovan Krizni štab i
17 da je sredinom maja proširen da obuhvati i opštinsku Skupštinu. Ovo je ovaj
18 obrzac koji sam već opisala u izveštaju. Znači, prelazi se sa SDS organa na
19 opštinski organ, i dodaju se novi članovi koji ustvari predstavljaju, odnosno
20 odražavaju njegovu širu ulogu kao organa opštinske vlasti.

21 Tu se kaže: "To je bio vrhovni organ vlasti sa svim prerogativima
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Skupštine, te donosio sve odluke i zaključke koje su u nadležnosti Skupštine."

2 A zatim je 31. maja postao Ratno predsedništvo. I na strani 3 prevoda,
3 još uvek na stranici 1 na B/H/S-u, 00349533, samo konstatacija kako je radio da
4 bazira svoje aktivnosti na kolektivnom radu; da se sastaje u principu dva puta
5 nedeljno.

6 A na sledećoj stranici na B/H/S verziji, u prvom paragrafu, govori se o
7 saradnji sa vojskom; da su /nerazgovetno/ predstavnici redovno učestvovali na
8 zasedanjima; da su održavali dobru saradnju i koordinaciju sa Kriznim štabom. "
9 Sva značajna pitanja, iz domena vojske i milicije, nisu rešavana mimo Kriznog
10 štaba Skupštine opštine, i konstatuje se da je to period koji se može
11 okarakterisati kao period veoma uspešne saradnje između Kriznog štaba i vojnih
12 organa u slamanju oružanog otpora muslimanskih ekstremista. Znači, to je primer
13 ove saradnje, o kakvoj sam već govorila.

14 U poslednjem pasusu, na toj istoj strani, 00349534 na B/H/S-u, stranica
15 4 u prevodu, konstatuju se neke negativne pojave u izveštaju. Znači određene
16 negativnosti koje nisu svojstvene dostojanstva srpskog naroda. Naime, pojavile
17 su se određene paravojne grupe i pojedinci, koji su vršili pljačkanje, paljenje
18 i napade, većinom u naseljima, selima naseljenim muslimanskim življem, i to
19 nakon ratnih dejstava i čišćenja terena, kao i provaljivanje i useljavanje u
20 prazne stanove.

21 I ovde je reč koja se koristi "čišćenje terena." Ja pretpostavljam da je
22 to čišćenje terena ono što se na engleskom kaže "*mopping up*", odnosno čišćenje
23 terena.

24 Sledeća strana, 00349535, opet se opisuje kako je funkcionisao, kako je
25 radio, da je smatrao i analizirao vojno-bezbednosnu situaciju, da je u tom

26

27

28

29

30

1 smislu usvajao, naravno, naredbe i zaključke.

2 Strana 5 na prevodu, ista strana na B/H/S-u, treći paragraf, pominju se
3 neka personalna pitanja u pravosudnom sistemu, u tužilaštvu i drugim organima
4 uprave, u javnim i društvenim preduzećima. Govore se pitanja koja se odnose na
5 organizovano preseljenje Muslimana, i pitanje statusa muslimanskih građana su
6 često rešavana na ovim zasedanjima Kriznog štaba i usvajani su zaključci. Znači,
7 to su sve ove razne teme, koje sam već razmatrala u mom izveštaju. Lepo je od
8 njih kad mi ovako rezimiraju ono što je suština mog izveštaja.

9 Poslednji paragraf prevoda, prvi paragraf, strana 00349536, govori o
10 ulozi Kriznog štaba i Ratnog predsedništva kada su osnovali i opremili 17.
11 pešadijsku brigadu. I to je jedan rezime njihovog rada, odnosno načina na koji
12 su radili, i teme koje su razmatrali, pitanja koja su rešavali.

13 P: Zahvaljujem.

14 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Mogu li ja da postavim jedno
15 pitanje? Koji je bio razlog što je sačinjen takav izveštaj? Da li je on sačinjen
16 za svrhe arhive ili je imao konkretan cilj? Da li je trebalo da se šalje
17 pretpostavljenima, višim nivoima u hijerarhiji? Da li znamo nešto o tome? Jer
18 ukoliko Vas tačno razumem, ovakve ste izveštaje našli i u drugim opštinskim
19 skupštinama.

20 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Koliko ja shvatam, ovaj izveštaj je da je
21 pisan upravo za opštinsku Skupštinu. Kada bi se sastala prvi put, a Skupština
22 opštine, odnosno ona se nije sastajala upravo u ovom periodu. Krizni štab, to

23

24

25

26

27

28

29

30

1 jest Ratno predsedništvo je preuzelo sva zaduženje i nadležnosti opštinske
2 Skupštine. Kada je opštinska Skupština ponovo bila u mogućnosti da se sazove i
3 sastane, ona bi onda potvrdila odluke koje su donošene u njeno ime, odnosno
4 potvrdila bi ih ili ih ne bi potvrdila, iako sam po ovim zapisnicima koje sam
5 videla, uglavnom, u principu, sve potvrđivala. Pa, nekad su tražili doduše neka
6 razjašnjenja. I pretpostavljam da je to takav izveštaj, koji je podnet u tom
7 smislu opštinskoj Skupštini, pošto vidimo da postoji i niz spiskova svih odluka
8 koje su doneli Krizni štab, odnosno Ratno predsedništvo. A onda bi ih razmotrila
9 naknadno opštinska Skupština i potvrdila.

10 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Zahvaljujem, gospođo.

11 G. HANNIS: [simultani prevod] Sledeći tabulator 244 ćemo, časni Sude,
12 preskočiti. To je razmatranje nedostatka obuke, odnosno naoružanja.

13 P: Gospođo Hanson, idemo na tab 245, master tabulator 283. To je
14 dokument vojske od 4. maja 1992. godine.

15 O: Jeste. To je od komande 3. partizanske divizije komandantu 5.
16 korpusa. To je redovni borbeni izveštaj.

17 P: I da li se to odnosi da Krizni štab iz Ključa?

18 O: Da. I na ove teme, koje sam već pomenula, o nekim vojnim pitanjima,
19 odnosno u kontekstu tih tema.

20 P: Ono što ste hteli da nam govorite je na drugoj strani?

21 O: Da, na drugoj strani. To je na drugoj stranici verzije na B/H/S-u,
22 broj 0004954740 /u engleskom transkriptu: "00954740"/, dakle pri dnu trećeg
23 paragrafa na šestoj stranici.

24 Dakle, kad je reč o moralu, u izveštaju stoji da je srpski ekstremizam
25 sve više prisutan u Ključu. Dakle: "Sve više je na strani srpski ekstremizam

26

27

28

29

30

1 induciran od zvaničnih organa vlasti, pošto predsednik Opštine traži da ima
2 svoju vojsku sa kojom bi on raspolagao prema svom nahođenju."

3 Predsjednik opštine je Jovo Banjac, član Kriznog štaba. Oprostite, došlo
4 je do zabune, pomešala sam neka imena. Vidjećemo i u drugim dokumentima da je
5 predsednik Opštine istovremeni predsednik Kriznog štaba.

6 P: Kondić? Molim da kažete njegovo ime?

7 O: Veljko Kondić.

8 P: Da li je dokumentacija iliti bilo šta o događaju koji je ovde
9 pomenut, o tome kako je JNA reagovala na to?

10 O: Ne, vezano za ove događaje iz Ključa.

11 P: U redu, hvala. Govorimo sada o policiji, o kojoj smo već govorili u
12 vezi sa kriznim štabovima. I pogledajte tabulator 246, glavni tabulator 183, od
13 7. maja.

14 O: Reč je o proglasu opštinskog Kriznog štaba Ključa o obrazovanju
15 srpske Stanice javne bezbednosti u Ključu. Naravno, ovo je u skladu sa uputstvom
16 od 19. decembra, o preuzimanju policijskih stanica, i kaže se da policija sada
17 nosi srpsku oznaku i zastavu, da bude izvešana srpska zastava na zgradi opštine,
18 i da reč "policija" bude napisana ćirilicom. A opština Ključ će biti u sastavu
19 Autonomne Regije Krajina i Srpske Republike Bosne i Hercegovine. "I stoga,

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 opština će automatski tražiti da se sprovede zakoni i odluke usvojeni u
2 Skupštini Srpske Republike BiH i Skupštine ARK-a." Dalje se konstatuje da sve
3 odluke i rad će biti sproveden u skladu sa ovim organima.

4 Na drugoj stranici, to je na drugoj stranici verzije na B/H/S-u ; to je
5 00914750. Podvučen je ovaj deo na sredini stranice: "Svim građanima se garantuju
6 sva građanska prava i slobode bez obzira na nacionalnu i versku pripadnost, uz
7 uslov da se ponašaju korektno prema organima vlasti."

8 Dakle, Krizni štab se proglašava vlašću i traži da se poštuje, a
9 zauzvrat garantuje prava.

10 P: Hvala. Molim da pogledamo sada tabulator 247, glavni tabulator 202.
11 Dakle, ovo je sastanak Kriznog štaba od 13. i 14. maja 1992.

12 O: Da. Stavka 2 dnevnog reda, usvajanje stavova u vezi sa odlukama
13 Srpske skupštine BiH. Sećate se, bila je jedna sednica 12. maja, Srpske
14 skupštine.

15 A na drugoj stranici, pod tačkom 2, vidimo da Jovo Banjac, predsednik
16 Kriznog štaba, i Rajko Kalabić, poslanik u Skupštini, razgovaraju o bezbednosnom
17 stanju u vezi sa odlukama i informacijama sa održane Skupštine Srpske Republike
18 BiH. I Krizni štab je usvojio izveštaj u vezi sa odlukama Skupštine. Dakle, ovo
19 je još jedan primer kako su vođene komunikacije između Skupštine ka opštinama, i
20 kako je u opštinama postojala podrška za sprovođenje odluka Skupštine.

21 P: Pored ovog zapisnika, da li ste imali neke druge dokumente na
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 raspolaganju koji se odnose na ovo o čemu govorimo?

2 O: Da. Kao što smo već rekli, imamo primerak dnevnika sekretara Kriznog
3 štaba gde se takođe navodi i zapisnik sa ovog zasedanja.

4 P: Molim da pogledate tabulator 248, glavni tabulator 13. Reč je o
5 dokumentu u rukopisu, tako da Vas molim da nam kažete koji deo dokumenta Vas
6 interesuje?

7 O: Na B/H/S-u to je 01399464, dnevni red za skup Kriznog štaba od 14.
8 maja. Stavke su "odvajanje srpske zajednice..." - ovo je dokument u rukopisu, tako
9 da neki delovi nisu čitki. Dakle, "uspostavljanje naše teritorije i podela
10 Sarajeva; postavljanje koridora; uspostavljanje granice duž Une i Neretve."
11 Dakle, sve je to u skladu sa već postavljenim ciljevima. A interesantno je da se
12 ovde ne pominje Drina, što i jeste bio od strateških ciljeva. Ali bih rekla da
13 ipak treba imati na umu da je Ključ bio prilično udaljen od Drine.

14 No, u svakom slučaju, ovo pokazuje da strateški ciljevi, o kojima je
15 govoreno na sednici od 12. maja, su bili preneti na opštinski nivo, odnosno
16 ostavljeni njima na opštinskom nivou. Takođe se ovde neke druge stvari poklapaju
17 sa onima što je bilo rečeno 12. maja na sednici, poput uspostavljanja, odnosno
18 obrazovanje VRS-a, dakle vojske pod komandom Predsedništva, zatim postavljanje
19 granica, poreza i sve stvari o kojima je govoreno na sednici 12. maja.

20 Imamo, takođe, još jedan isečak iz dnevnika. Reč je o jednom drugom
21 stastanku s Kriznog štaba.

22 P: Da. Molim Vas da nam kažete gde to?

23 O: To je u verziji na B/H/S-u, 01399467 i na sledećoj stranici. Ili je
24
25
26
27
28
29
30

1 19. /e engleskom transkriptu: "19. i 20."/ stranica u prevodu. Pod tačkom 2 u
2 dnevnom redu kaže se: "Politička i bezbednosna situacija - teleks." Na drugoj
3 stranici vidimo da stoji o čemu se radilo u tom teleksu. Skrenula bih Vašu
4 pažnju na članove Kriznog štaba. Predsednik je Jovo Banjac, zatim tu je zamenik,
5 Veljko Kondić. /prevod engleskog transkripta: "Takođe, tu je i potpukovnik
6 Milojević, kao i poslanik skupštine, Rajko Kalabić."/

7 A na sledećoj stranici, 01399468 u verziji na B/H/S-u, pominje se
8 obaveštavanje sa višeg nivoa, i Veljko Kondić je pročitao telekse koji su
9 dobiveni iz Bosanske Krajine, i ono što je izjavio i Karadžić. Zatim se govori o
10 mobilizaciji, uključuje mobilizaciju svih Muslimana. I kaže se da primerak treba
11 biti dostavljen i Teritorijalnoj odbrani, policiji, predsedniku Skupštine, i
12 kaže se da su naređenja primljena od Karadžića i sa nivoa ARK-a, i prosleđena na
13 nivo opštine kako bi bila sprovedena.

14 P: Da li imate još nešto da kažete s tim u vezi, pre nego što pređemo na
15 sledeću temu?

16 O: Ne. To je sve.

17 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, preskočićemo sledeći
18 tabulator, 249, 250 i 251, i preći ćemo sada na tabulator 252. To je glavni
19 tabulator 79.

20 P: Reč je o izvodu iz zapisnika Kriznog štaba Skupštine opštine Ključ.
21 Gospođu Hanson, posebno nas interesuju stavke od 1 do 3, zatim od 10 do 13, i od
22 19 do 19.

23 O: Željela bih da Vam skrenem pažnju na to da, iz već nekog razloga,
24
25
26
27
28
29
30

1 stranice u ovoj knjizi zapisnika su pogrešno obeležene, nisu u ispravnom
2 redosledu, tako da su različiti ovde sad ERN brojevi. Možda će doći do izvesne
3 zabune zbog toga jer jedna stranica prevoda može se odnositi na više stranica u
4 originalu.

5 No, ovo počinje od broja 00573857. Pod tačkom 2, odnosno, oprostite,
6 tačka 1, pominje se Krizni štab ARK-a koji potvrđuje legitimitet Kriznog štaba
7 ARK-a. Zatim, pod 2, predlažu se sudije i tužioci. Pod 3, svi kadrovi koji nisu
8 Srbi trebaju biti smenjeni sa različith položaja "gde se mogu donositi
9 samoinicijativne, samostalne odluke." Dakle, reč je tu o otpuštanju nesrba.

10 I zatim, sledeća stranica u prevodu - to je pri dnu stranice u verziji
11 na B/H/S-u - 00573858. Tu se kaže da Krizni štab objašnjava vezu između vojske i
12 civilne vlasti. "Vojne vlasti će poštovati naređenja civilnih vlasti, a civilne
13 vlasti neće intervenisati u načinu na koji se one sprovode."

14 I pod tačkom 11, a to je na sledećoj stranici u verziji na B/H/S-u, to
15 je 00573859: "Uspostaviće se služba za prijem ili premeštanje izbeglica iz
16 jednog regiona u drugi." Pod tačkom 12 kaže se: "Zabraniti povratak porodica
17 koje su otišle bez odgovarajućeg razloga." Takođe se govori i o mobilizaciji.
18 Pod tačkom 18, na sledećoj stranici u verziji na B/H/S-u, 00573860, stoji:
19 "Opštinski Krizni štab usvojio odluku po pitanju organizovanja odlaska ljudi sa

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 opštine. Odlazak pojedinaca sa opštine biće organizovan od strane opštinskog
2 Sekretarijata za narodnu odbranu."

3 I ovde verzija na B/H/S-u ne prati direktno dalje, ali mislim da je to
4 na stranici 00573874. Samo da proverim. Krizni štab imenuje članove komande
5 bataljona. Dakle, ovo je još jedan primer da krizni štab imenuje vojno osoblje.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možete li nam reći na kojoj je to
7 stranici na B/H/S-u?

8 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Da. To je u sledećem, zapravo,
9 tabulatoru. To je 00573882. Tu prelazimo, dakle skačemo sa broja 60 na 82. I na
10 ovoj stranici se takođe nalazi i proglas od 28. maja -

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Moje pitanje je sledeće: dakle,
12 pređašnji broj je bio 81. Koja su poslednja dva broja, poslednje dve cifre ERN
13 broja? Ovaj prethodni koji smo videli?

14 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Verzije na B/H/S-u? To je 00573860.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A ovo od 21-og?

16 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] To je 00573860. Isto tako 00573882.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Izvolite, nastavite.

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Dakle, to je sve za ovo zasedanje. Ali se
2 takođe, na ovoj stranici, pominje i sledeće zasedanje. Ali to je sad već na
3 sledećem tabulatoru.

4 G. HANNIS: [simultani prevod]

5 P: Želeo sam da preskočimo nekoliko tabulatora, 253 i 254, i da
6 pogledamo tabulator 255, to je glavni tabulator 82. Tu se govori o sastanku od
7 29. maja.

8 O: U verziji na B/H/S-u, to je 00573883 i 3884. U prvoj rečenici kaže se
9 da Krizni štab stalno zaseda. I u tom istom paragrafu pri dnu, kaže se: "Da
10 prevoz muslimanskih pripadnika Teritorijalne odbrane u Staru Gradišku je
11 obezbeđen."

12 A pod stavkom 3, to je na drugoj stranici verzije na B/H/S-u, govori se
13 o čišćenju dva područja u gradu - u originalu se kaže "čišćenje" - dakle, to
14 čišćenje treba da sprovede policija. Dakle, Krizni štab naređuje policiji da
15 obavi čišćenje.

16 P: Sledeći tabulator je 256, glavni tabulator 83. Mislim da to počinje
17 pri dnu prve stranice. Reč je o sastanku od 30. maja 1992. godine, i molim Vas
18 da prokomentarišete ono što je na drugoj stranici verzije na engleskom.

19 O: Ovo počinje na B/H/S-u na stranici obeleženoj 00573885. Ja bih tu
20 konstatovala da je komandant jedinice prisustvovao zasedanju Kriznog štaba i da
21 je njegova odluka da se blokiraju sela Rabići, Plamenica, Vukovo Selo, Krasulja
22 /u engleskom transkriptu: "Ramici, Plamenice, Vukova Sela, Krasulje"/ i Kaliska
23 prihvaćena, s tim što i se imaju pozvati stanovnici na безусловnu predaju i na
24 predaju naoružanja, i ukoliko ne bude pružan nikakav otpor da se može izvršiti
25 čišćenje terena.

26 GĐA PREVODILAC: Dakle, "čišćenje terena" - kaže svedok na B/H/S-u.

27 GĐA SVEDOK: [simultani prevod]

28 O: Dalje, tačka 2, znači sledeća stranica na B/H/S-u, 00573886. Tu se
29
30

1 kaže da policija treba da izvrši - opet - "čišćenje terena" u skladu sa
2 planovima kako je to rečeno i da se izvrši vraćanje naoružanja, jer znači da
3 postoji plan za čišćenje terena nekih naselja, odnosno krajeva.

4 P: Da preskočim sledeći tabulator 257 i da pređemo na 258, glavni
5 tabulator 58, koji se odnosi na sastanak koji se održao 2. juna.

6 O: Na B/H/S-u, to je 00573890. Ovde se može videti očitito pod stavkom 1
7 da komandant brigade izveštava Krizni štab. A pod (b), da šef policije takođe
8 podnosi izveštaj Kriznom štabu o operacijama policije u čišćenju terena, o
9 obradi onih koji su uhapšeni i o stanju bezbednosti u naselju. Znači, i ovde se
10 kaže "čišćenje terena".

11 P: Zahvaljujem. Sledeći registrator broj 259, glavni tabulator 86. To je
12 sastanak koji se održao sledećeg dana, 3. juna. Posebno bih Vas usmerio na tačke
13 4 i 7.

14 O: Ovo je na B/H/S-u, 00573891, i nastavlja se na sledećoj stranici.
15 Tačka 4: "Pitanje preseljenja stanovništva." Tačka 7, problem, odnosno bolje
16 rečeno "pitanje zatvorenika."

17 Razmatranje ovih pitanja na dnevnom redu nedostaje u stranicama ove
18 knjige zapisnika. Neke stranice nisu poređane po redu, ali svejedno uopšte nema
19 tih stranica koje bi odgovarale ovim tačkama.

20 P: Prve četiri tačke?

21 O: Da, prve četiri tačke.

22 P: Znači, postoji diskusija po pitanju broj 7 koje se odnosi na
23 zatvorenike?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Ima, i to je na sledećoj strani koja je obeležena 00573892. Po
2 pitanju zatvorenika, ovaj šef policije je ukazao Kriznom štabu da je najveći
3 problem smeštaj zatvorenika.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi ste rekli - imam ja tu određenih
5 teškoća da Vas pratim - Vi ste rekli da je ustvari diskusija po pitanju 2, u
6 vezi zatvorenika, bila na ERN broju koji imaju poslednje dve cifre 92. To baš
7 nisam mogao brzo da nađem, jer pod brojem tabulatora 258 kraj je 891. Gde sad
8 treba da gledam? Tu mi je malo teško -

9 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Pa, čini se da se 891 /u engleskom
10 transkriptu: "3891"/ javlja dvaput. Prvi put na prvoj polovini strane, kada se
11 odnosi na prethodno zasedanje. To je onaj prethodni tabulator...

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

13 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] ...ali ovaj dokument koji sada gledamo, to
14 je na istoj strani, 3891, odnosno odnosi se na zasedanje od 3. juna.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. U prevodu, to je stranica broj
16 10, na kraju.

17 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Da.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A gde je sada diskusija tačke 7 na
19 dnevnom redu?

20 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] To je na 00573892.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, pretpostavljam da postoji i broj i
22 na prevodu.

23 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] To je stranica 11.

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A gde je to? U kom tabulatoru?

25 G. HANNIS: [simultani prevod] Mislim da je 92, na B/H/S-u, iza
26
27
28
29
30

1 tabulatora 259.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Idemo, znači, na sledeći
3 tabulator.

4 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ja sam, ustvari, bila u 259.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Našao sam. Dobro. Možda vas nisam
6 adekvatno pratio.

7 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] I ja sam sama imala poteškoća da uklopim
8 svaki prevod sa svakim zasedanjem, i zaista je teško.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Rekli ste: "Nisam mogla da ih nađem
10 dovoljno brzo pošto su pod tabulatorom 258." Onda ste rekli: "Trebalo da pogledam
11 sledeći." Onda ste imali tu teškoću... Ne, ne, to sam već ja imao teškoću. No, u
12 svakom slučaju, tu sam. Našao sam, to je najvažnije. To je bitno.

13 G. HANNIS: [simultani prevod] Zahvaljujem. Dobro, jer sad možemo, pošto
14 smo svi ovo našli i zadovoljni, nadam se da preskočimo tabulator 260 do 263. To
15 su sve uglavnom izveštaji vojske i policije, i TO-a. Idemo na tabulator 264, u
16 registratoru koji je glavni tabulator 91.

17 P: Možete li nam nešto reći o sastanku koji je održan 6. juna i 9. juna?

18 O: Da. Na B/H/S verziji, to je 00573870. Na vrhu stranice, to jest
19 zasedanje od 6. juna, strana 14 prevoda, treća tačka: "Rešiti pitanje statusa i
20 zaposlenja muslimanskih građanina na regionalnom nivou, po istom principu."
21 Zatim, preskočićemo na sledeću tačku: "Pitanje organizovanog preseljenja
22 muslimanskog stanovništva takođe treba da se reši." I na kraju - preskočićemo
23 još jednu rečenicu - poslednja rečenica: "Ništa ne treba da se čini muslimanskom
24 stanovništvu u oblastima gde to nije potrebno." Isto tako, na istoj strani, kako
25 na prevodu i na B/H/S verziji, zasedanje od 9. juna, konstatuje se izveštaj o

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 stanju zatvorenika. To je pod tačkom broj 1.

2 P: Zahvaljujem. Još nešto?

3 O: Da. Na stranici 15 do 16 prevoda - samo da proverim B/H/S verziju -
4 00573871 je to u toj verziji, znači negde pred kraj stranice, poslednja trećina:
5 "Pitanje zapošljenja Muslimana," čini se da se odnosi na jednu raniju odluku o
6 rukovodećim radnim mestima i značajnim radnim mestima, koji se odnose na imovinu
7 i informisanje.

8 To tačka 4 na dnevnom redu, 00573872 u B/H/S verziji. Tu se razmatra
9 status i uključivanje Muslimana i Hrvata u zdravstvene organe, i potreba da se
10 zauzme konkretan stav po tom pitanju.

11 P: U redu.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu li ja da postavim jedno pitanje?

13 Ovo Veće shvata da je argumentacija Optužbe da su mnoge od ovih
14 aktivnosti koje su preduzete ustvari bile aktivnosti kojima je trebalo da se
15 određene opštine, odnosno oblasti, učine čisto srpskim. Vi ste upravo sada
16 podvukli jednu liniju, u kojoj se kaže: "Ništa ne treba da se učini muslimanskom
17 stanovništvu u oblastima gde to nije neophodno, gde to nije potrebno." Da li to
18 znači da su to bili krajevi koji nisu bili na meti, u smislu toga da postanu
19 potpuno srpski - u tom smislu čisti u ovoj opštini - ili je ovo jednostavno
20 nešto što u tom smislu i u toj meri, kontradiktorno tvrdnji Optužbe da je cilj u
21 mnogim oblastima upravo bio da se one učine u potpunosti čisto srpskim? Pokušao
22 sam da shvatim kako je u ovoj odluci, čini mi se da ona kaže: Ukoliko vam to baš
23 nije potrebno ostavite muslimansko stanovništvo, a ako ne ono... U najmanju ruku,
24 nemojte im raditi ništa.

25 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Ima tu niz faktora koje bih ja mogla -

26 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako kažete da je to van Vašeg stručnog

27

28

29

30

1 znanja, van okvira Vaše ekspertize, recite nam to.

2 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Pa, ne mogu da znam šta ovde konkretno
3 hoće time da kažu u Ključu i na koje oblasti se to tačno odnosi. Ali se može
4 videti iz ovih zapisnika, u principu, da postoje stalni razgovori o razoružanju
5 Muslimana i o određenom otporu u tom razoružanju. Znači, mi ne znamo konkretno
6 koje oblasti su u pitanju gde to nije potrebno - ono što kažu - "ako nije
7 neophodno." Ali bi to mogao biti jedan od kriterijuma, jer to jeste jedna opšta
8 tema. Pored toga, ja imam na umu predstavnike nekoliko opština uključujući i
9 Ključ. Oni su rekli da muslimansko stanovništvo, odnosno stanovništvo koje nije
10 srpske nacionalnosti treba da se premesti tako da dostigne stepen koji će
11 omogućiti održavanje srpske vlasti. I u nekim oblastima, u nekim delovima smo
12 imali više Muslimana a manje Srba, ali u svim tim opštinama nijedno naselje nije
13 bilo u potpunosti srpsko, niti u potpunosti uopšte je jedna etnička grupa
14 dominirala.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Čuli ste pitanje.

16 G. HANNIS: [simultani prevod] Yes.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] I pretpostavljam da ste svesni koje
18 pitanje se podrazumeva pod ovim pitanjem. Ukoliko želite da izvodite bilo koje
19 druge dokaze, konkretno po tome, to ćemo čuti kada za to dođe vreme.

20 G. HANNIS: [simultani prevod] Zahvaljujem, Vaša visosti. Nije sada vreme
21 za iznošenje te argumentacije; o tome ćemo mnogo kasnije.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Ne.

23 G. HANNIS: [simultani prevod]

24 P: Da pređemo, znači, na tabulator 2662993 /prevod engleskog
25 transkripta: "tabulator 226, glavna oznaka 29, to jeste glavna oznaka 93."/

26

27

28

29

30

1 To je sastanak od 16. juna, i recite nam nešto o 1, 3 i 7 tačkama tog sastanka.

2 O: Da. To je na B/H/S-u, 00573873, na sledećoj strani. To je pod tačkom
3 dnevnog reda 1, se imenuje komandant brigade, odnosno pardon, to je 18. juna, tu
4 se... Izvinjavam se, izgleda da sam dala pogrešnu stranu na B/H/S-u. Ovo je daleko
5 najgori skup dokumenata, ovih konkretnih primera koje imam u mojoj zbirci.
6 Kasnije će biti malo lakše.

7 P: Znam da je datum sastanka na prethodnoj strani engleske verzije, a
8 suština je na toj prvoj strani koja je pred nama.

9 O: Da, vidim. Izgleda da nemam ispred sebe stranice na B/H/S-u, te nisam
10 u mogućnosti da dam taj broj.

11 P: U svakom slučaju, imate tačku 3 i 7, a one su na 00573861.

12 O: Hvala.

13 P: Ne znam da li bi tačka 1 onda bila na neposredno sledećoj stranici.

14 O: Da. Da /u engleskom transkriptu: "74."/ Tu je upravo nastala ta
15 zbrka. Tačka 1 je na broju 00573874. To je o postavljenju komandanta brigade, a
16 tačka 3 je na -

17 P: Tačka 3 i 7, čini mi se, da su na 0057386 /u engleskom transkriptu:
18 "00573861."/

19 O: Da. Hvala. Da, malo je, ovaj, nastalo zbrke. "Krizni štab će ostati
20 najviši organ vlasti, i u potpunosti će surađivati sa vojnom komandom i Stanicom
21 javne bezbednosti Ključ."

22 Zatim, tačka 7 na istoj strani, da "jedna radna grupa treba da analizira
23 situaciju u vezi rukovodećih položaja na kojima se nalaze Muslimani, i da
24 predloži nova kadrovska rešenja, druga lica za njih."

25

26

27

28

29

30

1 P: Sada bismo prešli, odnosno preskočili neke tabulatore, 267 do 271, i
2 odmah prešli na tabulator 272, glavni tabulator 99. To smo preskočili kao kao i
3 fusnote u Vašem izveštaju.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo da malo, ovaj, skrenem pažnju, da
5 bi ovo moglo malo da zbunjuje gospodina Krajišnika, jer pitanja o kojima se radi
6 po tački 1 dnevnog reda, o postavljenju komandanta brigade se ne javlja u
7 originalo pod istim brojem tabulatora 266, nego se čini pod brojem 265.

8 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, prethodni tabulator. U pravu ste, Vaša
9 visosti.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ukoliko ne figurira u prevodu pod
11 brojem tabulatora, odnosno izgleda da ga nema ni pod 265 u prevodu, kao što
12 vidim.

13 G. HANNIS: [simultani prevod] Ne, nije -

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja sam malo zbunjujući. Ja bih hteo da
15 nam konkretno kažete koji je ERN broj. Ne samo njega, taj referentni broj pod
16 kojim se može original naći, nego i broj tabulatora tako da može i gospodin
17 Krajišnik da ga nađe. Naravno, i Veće više voli da to bude tako.

18 G. HANNIS: [simultani prevod] I mi, Vaša visosti. Ovo je, dakle,
19 poslednji u vezi ovog dokumenta koji je pisan rukom, i nadamo se da će kasnije
20 ići lakše.

21 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] I hoće.

22 G. HANNIS: [simultani prevod]

23 P: U ovom dokumentu, gospođo Hanson, hteo sam da nam kažete nešto o
24 sastanku koji se održao 10. jula.

25 O: 10. jula - to je broj 00573879, kojim se konstatuje da je tokom
26
27
28
29
30

1 usvajanja odluke o formiranju Ratnog predsedništva /kako je prevedeno/. Vidimo
2 kako se Krizni štab pretvara u Ratno predsedništvo, meseca jula.

3 P: A na toj istoj strani, mislim na B/H/S-u i na engleskom -

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U kom smo tabulatoru sad?

5 G. HANNIS: [simultani prevod] Ovo je tabulator 272, Vaša visosti.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] 272?

7 G. HANNIS: [simultani prevod] Jeste. Nekoliko smo preskočili.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro, preskočili smo.

9 G. HANNIS: [simultani prevod] 267 do 271.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] 10. juli. Dobro, to sam shvatio, i vidim
11 da je sve u ovome tabulatoru u originalu, barem to za 10. juli. Izvolite.

12 G. HANNIS: [simultani prevod]

13 P: Odmah iza toga, na engleskoj stranici, mislim takođe na B/H/S-u,
14 razgovarate o -

15 O: Da. prethodnom sastanku. "Pitanje statusa, odnosno daljeg radnog
16 angažovanja muslimanskih građana." Opštinski Krizni štab se poziva na odluku
17 onoga što nazivaju Regionalni krizni štab Banja Luke, pozivaju se i na ARK, na
18 Krizni štab ARK-a.

19 P: Zahvaljujem. Da zaključimo što se toga tiče, i da pređemo na
20 tabulator 273, *master* tabulator 152. Recite nam, molim Vas, šta je ovo.

21 O: Da. Na B/H/S-u ovo je 00575222. Reč je o pregledu odluka i zaključaka
22 i naređenja koja su izdali Krizni štab i Ratno predsedništvo. U prevodu ovde
23 stoji "Krizni štab ratnog predsedništva," ali ako pogledate verziju na B/H/S-u

24

25

26

27

28

29

30

1 videćete ovaj deo koji je podvučen. /nerazgovetno/ da tu ima samo crtica između
2 Kriznog štaba i Ratnog predsedništva.

3 P: I Vi ste ovde sada označili jedan deo, jednu stavku. Možete li nam
4 nešto reći o tome?

5 O: Da. Ovde ima više interesantnih odluka, i po meni ovaj dokument je
6 povezan sa izveštajem koji smo videli u drugim opštinama. Videli smo da je u
7 drugim opštinama bilo ovakvih spiskova, koji su dostavljani skupštinama opština
8 na pregled i potvrdu. I u ovom nema nigde indicije da je to bila svrha
9 dokumenta, ali to se poklapa sa tom namenom, zapravo.

10 I pogledajmo odluke 12, 13, 14, 16 i 17. Reč je o odlukama o otpuštanju
11 i imenovanju ljudi u pravnim organima; zatim pod 18, uspostavljanje Ratnog
12 predsedništva; 21, finansiranje vojske - dostava određene svote novca vojsci;
13 zatim 23, Komisija za ratni prihod i drugi plen; 26, to je na sledećoj stranici
14 u verziji na B/H/S-u, to je 00575223.

15 PREVODILAC: Isprika prevoditelja. Reč je bilo o prihvatu u tački 22 /u
16 engleskom transkriptu: "23"/, dakle Komisija za prihvrat.

17 GĐA SVEDOK: [simultani prevod]

18 O: I zatim, imamo dalje na stranici 00575223. Tu je odluka o članovima
19 Ratnog predsedništva, da im se dozvoljava da nose oružje, da nose uniforme, što
20 ukazuje na njihovu vojnu ulogu, koju su sami sebi dali i kako su mislili da
21 imaju. A onda na sledećoj stranici, tačka 29, pojačavanje redova pešadijske
22 brigade. I naposljetku, tačka 31 i dalje odluke, o imenovanjima i otpuštanjima na
23 opštinskom nivou, odnosno uključuju reči samo o otpuštanjima; zatim, odluka o
24 položajima na kojima se mogu naći samo ljudi srpske nacionalnosti; i poslednja
25 tačka je, "Komisija za prikupljanje podataka koji se tiču egzodusa stanovništva
26 sa teritorija opštine Ključ."

27 P: Hvala.

28 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, preskočićemo nekoliko
29
30

1 tabulatora, od 264 /u engleskom transkriptu: "274"/ do 275, koji se odnose na
2 slobodu kretanja, a koji su navedeni u fusnotama dokumenata u izveštaju svedoka.
3 Zatim, 276 do 280, odnosi se na otpuštanje ljudi sa njihovih funkcija.

4 P: I molim da pogledate tabulator 281, to je glavni tabulator 131. Reč
5 je o odluci od 10. ili 13. jula - nisam siguran.

6 O: Sednica je održana 10-og, a datum na odluci je 13. Verzija na B/H/S-u
7 nosi broj 00575284. U preambulu stoji da je ovo odluka o obrazovanju Ratnog
8 predsedništva, na temelju člana 2 odluke o obrazovanju ratnih predsedništava u
9 opštinama, tokom neposredne ratne opasnosti ili ratnog stanja. Pretpostavljam da
10 se ovo odnosi na odluku Predsedništva od 31. maja.

11 Kao što vidimo, na osnovu odluke od 10. juna, odluka od 31. maja je
12 stavljena van snage kasnijom odlukom. Dakle, vidimo da na terenu, u opštinama,
13 barem kad je reč o ovoj Opštini, ona je preuzela odluku, odnosno sprovela odluku
14 da obrazuje Ratno predsedništvo na osnovu odluke Predsedništva. Dakle, jasno je
15 da Ratno predsedništvo zamenjuje Krizni štab, a članovi u predsedništvu su
16 takoreći identični članovima dotadašnjeg Kriznog štaba, kako su bili navedeni u
17 spisku od 18. maja. Reč je, dakle, o dnevniku Bajića, gde je naveden taj spisak.
18 Dakle, tu su isti članovi, oni glavni članovi: isti Jovo Banjac, koji je
19 predsednik; Veljko Kondić je zamenik predsednika. Zatim pod stavkom 7, kaže se
20 da je Rajko Kalabić poslanik u Skupštini, u tom svojstvu član; zatim, 8 i 9, je
21 načelnik policije i sekretar SDS-a; i naposljetku, pod tačkom 12, je komandant
22 brigade.

23 P: Hvala. Molim da pogledate tabulator 280 /u engleskom transkriptu:
24 "28"/ -

25 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, nećemo se baviti tabulatorom
26 282. Reč je zapravo o odluci koju je svedokinja već pomenula, a koja se odnosi

27
28
29
30

1 na to da članovi Ratnog predsedništva mogu da nose oružje i uniforme.

2 P: Tabulator 283 je iz glavnog tabulatora 313; datum je 21. jul. Možete
3 li nam nešto reći o tome?

4 O: Verzija na B/H/S-u nosi broj 00914877. Ovo je odluka da samo Srbi
5 mogu biti na upravnim, rukovodećim položajima ili položajima gde je priliv
6 informacija od važnosti, i svim položajima koji su od važnosti za zaštitu
7 društvene imovine i funkcionisanje privrednih objekata. I zatim se dalje kaže:
8 "Sva društvena i državna preduzeća, kao i policijska stanica."

9 Pod 3, takođe, Srbi koji nisu lojalni Srpskoj Republici ne mogu biti na
10 tim položajima.

11 P: Hvala.

12 G. HANNIS: [simultani prevod] Mislim da je ovo dobar momenat za pauzu.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Napravićemo pauzu od 20 minuta, i
14 nastavićemo s radom u 12.50h.

15 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

16 ... Početak pauze u 12.30h

17 ... Sednica nastavljena u 12.585h

18 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

19 Izvolite sedeti.

20 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, gospodin Krajišnik ima nešto
21 da pita u vezi nekog konkretnog dokaza. Ne znam da li biste mu dozvolili da Vam
22 se obrati? Ako biste, to bi bilo jako ljubazno.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naročito u odsustvu gospođe Čmerić, biću
2 malo fleksibilniji. Izvolite, pitajte šta ste hteli, gospodine. Je li to pitanje
3 svedokinje ili pitanje nama?

4 OPTUŽENI: Ne. Ja sam samo, ovaj, gospođici... nju sam zamolio da mi jedan
5 *file* nađe. To je jedan dokaz, elektronski, i dao sam joj broj. Možda se nismo
6 razumili /sic/ pošto ja ne govorim dobro engleski. Imam ovde broj, taj.

7 [Pretnosno veće i sekretar se savetuju]

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ponekad, gospodine Krajišnik,
9 komunikacija nije tako teška kao što izgleda. Gospođa Philpott traži taj
10 dokument, ona je prenela Vaš zahtev, Vašu molbu *case manageru* iz Tužilaštva, i
11 čim se to nađe biće Vam predato.

12 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala Vam puno.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ima još jedna stvar, pre nego što se
14 nastavi glavno ispitivanje, gospodine Hannis.

15 Ja sam ranije dao do znanja da će Veće pokušati da dâ usmenu odluku u
16 vezi zahteva za odgađanje. Pošto Veće ne može da po tome odluči, dok se ne
17 završi razmena *e-mail* poruka između strana, pre nego što saznamo kako se to
18 završilo, Veće u međuvremenu priprema nacrt odluke, napismeno, zbog toga što je
19 to dovoljno bitna stvar da bismo je rešavali napismeno. Mogu da informišem
20 strane u postupku da će naša odluka biti dana Sekretarijatu popodne. Sada se
21 završavaju poslednje formalnosti, ali odluka već postoji, i taj zahtev je

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 odbijen. Međutim, kasnije ćete moći s njom da se upoznate.

2 G. HANNIS: [simultani prevod] Sada ćemo govoriti, preskočićemo zapravo
3 dokaze do tabulatora 284, tačnije do 288. Svi oni se tiču otpuštanja Muslimana.
4 Čini mi se da je to pomenuto ranije u izveštaju. Broj 287 tiče se Asima Agrlića
5 /u engleskom transkriptu: "Egerić"/ i Omera Filipovića /prevod engleskog
6 transkripta: "u tabulatoru 288"/, o kojima se govorilo ranije u vezi opštine
7 Ključ. Gospodin Filipović je umro u Manjači.

8 P: Tabulator 289 je sledeći, /prevod engleskog transkripta: "u glavnoj
9 oznaci 349"/. Gospođo Hanson, to je jedna odluka Ratnog predsedništva od 30.
10 jula.

11 O: Odluka Ratnog predsedništva o kriterijumima koje je potrebno
12 zadovoljiti radi iseljavanja iz opštine Ključ. Videli smo ranije jednu sličnu
13 stvar iz Sanskog Mosta. I samo da prikažem ovde da se radi o sličnim
14 kriterijumima, po članu 1 piše da porodice i osobe koje napišu izjavu u kojoj se
15 kaže da se oni za stalno iseljavaju sa te teritorije i dobiće dozvolu da napuste
16 opštinu. A razmena nepokretne imovine i raspolaganje imovinom je dozvoljena po
17 članu 2, ali prodaja nije dozvoljena.

18 P: Pokazaću Vam sada tabulator 290, glavna oznaka 351.

19 O: Ovo je jedan zapisnik od 31. jula, izjava Ćamila Kuburaša, da on
20 zauvek dobrovoljno napušta Ključ. Imamo deo prevoda. Tu se kaže da je informisan

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 odluci, tačnije naredbi Ratnog predsedništva Ključa o kriterijumima za
2 odobravanje stalnog iseljenja, od 30. jula, i kaže da napušta Ključ dobrovoljno
3 i za stalno. I pri tom, evidentira da ima kuću u Ključu.

4 G. HANNIS: [simultani prevod] Ovim se završava naš izveštaj o opštini
5 Ključ, Sad mogu da pređem na Trnovo -

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Video sam u tabulatoru 289 uslove za
7 iseljavanje. Jedan od njih se tiče mogućnosti da se ponese sva pokretna imovina,
8 mada mora da se napravi inventar i ne pominje se nikakvih 300 maraka.

9 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] 300 maraka, to je pomenuto ranije, kada
10 se govorilo o Kotor Varoši. Ne sećam se da smo videli takav iznos, takav uslov
11 za opštinu Ključ.

12 G. HANNIS: [simultani prevod] Tražim taj tabulator.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja sam isto hteo da pogledam -

14 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] To treba da bude posle Ključa, pošto je
15 datiran 31. jula.

16 G. HANNIS: [simultani prevod] To je 230, i tiče se Kotor Varoši.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nastavite. Ja ću sam naći.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. HANNIS: [simultani prevod]

2 P: Da pređemo na Trnovo. Ja ću Vam sada dati dokument pod tabulatorom
3 291, što je glavna oznaka 10. Ovo je sa sastanka od 25. decembra 1991.

4 O: Zapisnik sa sastanka Opštinskog odbora SDS-a Trnovo, od 25. decembra
5 1991. To smo videli na početku kada se govorilo o realizaciji zaključaka i
6 instrukcija od 19. decembra. I sada razmatraju Trnovo u celini, da vide da li su
7 primljene te instrukcije na datum 25. decembra, čini se, pošto je pod tačkom 1
8 dnevnog reda. Vidimo direktive za organizovanje srpskog naroda u kriznim
9 situacijama. I ovde, na ovom sastanku, se organizuju dežurstva i određuje se
10 koordinator. To je jedna osoba koju ćemo videti kasnije u zapisniku, i setićete
11 se onog presretnutog razgovora između Gliše Simanića i generala Mladića.

12 P: I posle toga, dva dana kasnije, tabulator 1092 /u engleskom
13 transkriptu: "292"/, pod glavnom oznakom 44, imamo još jedan sastanak u Trnovu.

14 O: Zapisnik sastanka Opštinskog odbora SDS Trnovo od 27. decembra,
15 02280490: "Na osnovu instrukcija za organizaciju srpskog naroda," oni imenuju
16 članove sekretarijata za članove Kriznog štaba, pored nosilaca javnih funkcija u
17 Skupštini opštine Trnovo; Radivoje Drašković, koji je predsednik odbora SDS
18 Trnovo se predlaže za predsednika, tačnije imenuje se za predsednika; a Simanić
19 se imenuje za koordinatora u kriznoj situaciji.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Sada bih hteo da pređem na 293, glavna oznaka 451. Tu se kaže da će
2 se preduzimati akcije po planu koji podrazumeva "Varijante A i B", u skladu sa
3 instrukcijama.

4 O: Da. To je odluka Kriznog štaba od 5. jula 1992. Htela bih samo nešto
5 da objasnim s tim u vezi. Ovde u naslovu piše "Srpska opština Ilidža - Krizni
6 štab", međutim u preambuli se vidi da je to Krizni štab Trnovo. U ovom trenutku,
7 Trnovo, tačnije srpski deo Trnova se odvojio i pripojio se Srpskoj opštini
8 Ilidža, ili potpao je pod Srpsku opštinu Ilidža. Ali, vidimo da je Radivoje
9 Drašković potpisao ovu odluku.

10 A ono što je interesantno ovde je da je to jedna malo značajna odluka,
11 kojom se formira komisija za skupljanje sena - videćete član 2 - skupljanje sena
12 na muslimanskim poljima i drugim poljima.

13 A ono što je malo interesantnije je preambula, gde piše da je to odluka
14 Kriznog štaba doneta na osnovu instrukcija o organizaciji i radu organa srpskog
15 naroda u Bosni i Hercegovini u vanrednim situacijama. To je znači vezano za onu
16 odluku od 19. decembra. Tako da se Krizni štab u julu 1992. još uvek se poziva
17 na instrukcije od 19. decembra kao osnovu za svoje postupke.

18 P: Hvala Vam. Sledeći je tabulator 295, glavna oznaka 448.

19 Preskočio sam jedan drugi tabulator, 294, koji je u njenom izveštaju.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ovo je zapisnik sastanka Opštinskog odbora SDS Trnovo, od 12.
2 februara 1992. Na prvoj strani i prevoda i originala, jedan član se žali da se
3 oružje srpskom narodu, ili srpskog naroda, deli nesistematski i da su neki
4 pojedinci prodali oružje Muslimanima. Činjenica da ljudi čak i izvan SDS-a
5 dobijaju oružje je ono što je ovde interesantno.

6 Na kraju iste strane, /prevod engleskog transkripta: "ista stranica u
7 prevodu, i na vrhu sledeće stranice u B/H/S verziji, 02280495,"/ Drašković kaže
8 da je "osnovana specijalna radna grupa koja će napraviti strogo poverljivu
9 informaciju o dodeli oružja, s kojom će biti upoznat Glavni odbor SDS-a."

10 P: Hvala.

11 G. HANNIS: [simultani prevod] Sad stižemo do poslednjeg dokumenta u ovom
12 registratoru broj 6., i molim drugi registrator, broj 7.

13 P: Gospodo Hanson, hteo bih da Vam dam... Imate li već?

14 O: Da, imam.

15 P: Hteo bih da počnem... Hteo bih da počnem sa tabulatorom 296, glavna
16 oznaka 226.

17 O: To je zapisnik sastanka Opštinskog odbora SDS-a Trnovo od 7. marta,
18 gde se kaže - to je na sredini strane, i u prevodu i u originalu - da je
19 "odlučeno da se organizuju oružane jedinice, odeljenje, vod, odred, i tako
20 dalje, koji će biti spremni za odbranu u svako vreme."

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Sledeći je dokument 297, /prevod engleskog transkripta: "glavna
2 oznaka 459." /

3 O: Da. Ovo je dokument koji je napravljen dva dana kasnije, sastanak
4 Kriznog štaba. To je prvi sastanak Kriznog štaba sa koga imamo zapisnik. To je i
5 verovatno zbog toga što je Krizni štab odlučio dva dana ranije da se organizuju
6 oružane jedinice. Na ovom prvom sastanku Kriznog štaba govori se, tačnije
7 diskutuje se o tome šta je učinjeno povodom organizacije komandnog sastava. A na
8 kraju strane vidimo da Krizni štab stalno zaseda.

9 P: Oznaka 298, glavna oznaka 450.

10 O: Još jedan sastanak Kriznog štaba, 20. marta 1992. godine. Na sredini
11 stranice: "Transformacija općine i mjesnih zajednica se treba provesti." "Mora
12 se obaviti podjela."

13 A pod članom 2: "Aktivnosti u smislu obrane i formiranja jedinica,
14 štabova u skladu sa vojnim principima..." Sjećamo se da je Simanić obavestio
15 Krizni štab o formiranju jedinica, i on ovdje napominje da su jedinice formirane
16 u nekim naseljima.

17 P: Prezentacijska oznaka 299, glavna oznaka 441, od 24. marta 1992.
18 godine.

19 O: To je sastanak Opštinskog odobra SDS-a, 24. marta, i u donjem dijelu
20 prve stranice u prijevodu, a u B/H/S verziji na vrhu stranice 02280273, Radivoje
21 Drašković govori općinskom odboru da je "Radovan Karadžić naredio drugi stupanj
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 uzbune, organiziranje dežurstva, straža i zadržavanje kontrole nad srpskim
2 teritorijem, i da se sadašnja situacija mora uzeti ozbiljno." Oni koji su
3 primili oružje "trebaju ga i iskoristiti u obranu srpskog naroda."

4 Htjela bih napomenuti da je tog dana, 24. marta, u skupštini kad je
5 Karadžić držao govor, u kojem je najavio da će uskoro biti primijenjena
6 jedinstvena metoda za preuzimanje, i da on očekuje da će dobiti uputstva u
7 zastupničkom klubu, a drugi stupanj uzbune je u skladu sa uputstvima od 19.
8 decembra.

9 Na toj strani piše: "Simanić informira prisutne o organiziranju sastava
10 srpske komande." Na drugoj stranici prijevoda, a u B/H/S 02280274, su zaključci
11 opštinskog odbora, i zaključak je da "Muslimani ne smiju da obrađuju srpsku
12 zemlju, zemlja se ne smije prodavati, a porezi od poljoprivrednog zemljišta
13 trebaju ulaziti u određene račune SDS-a." Dakle, SDS porezne prihode
14 preusmjerava na vlastite račune.

15 G STEWART: [simultani prevod] Pitam se u ovom slučaju, ponekad imamo
16 problema sa čitkosti prijevoda. Možda nam gospođa Hanson može pomoći kod onih
17 stvari koje su nečitke?

18 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Da. To je taj... Rukopis je jako teško
19 čitljiv. Mogu sad ponovno pročitati taj reda, ako bi to moglo pomoći.

20 G. HANNIS: [simultani prevod]

21 P: Koja je stranica u B/H/S-u?

22 O: 02280273, peti redak odozdo.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možda bi nam mogla dati ovu stranicu, da
24
25
26
27
28
29
30

1 je možemo pregledati tijekom vikenda. A ukoliko uspijete to dešifrirati,
2 gospodin Stewart to može iskoristiti za unakrsno ispitivanje.

3 G. HANNIS: [simultani prevod]

4 P: Prijeđimo na prezentacijsku oznaku, tabulator 300, glavna oznaka 212.
5 Pitanje je: koordinacija između kriznih štabova JNA i vlade. Možete nam reći o
6 sastanku od 29. aprila 1992. godine?

7 O: Da. To je sastanak Kriznog štaba 29. aprila, gdje Radivoje Drašković
8 obavještava o sporazumu postignutom sa predstavnicima JNA. To je na B/H/S-u,
9 00276137 /u engleskom transkriptu: "002276137"/. Drašković kaže: "Dogovorili smo
10 se sa predstavnicima JNA, oni će se uključiti u čišćenju opštine. Moramo dati
11 posade za transportere i tenkove. I to je dobro za psihološku učinak i za rad na
12 psihološko-propagandnom planu. Mi smo se obratili Vladi i srpskom Ministarstvu
13 unutarnjih poslova. Dali su nam 30 oznaka za policajce, i usuglasili su se da
14 pošaljemo zahtjev za novac, komunikacijsku opremu, i opremu za policajce."

15 Na vrhu druge stranice prijevoda, a to je 02276138 /u engleskom
16 transkriptu: "02276138"/ u B/H/S verziji, kaže: "U raspravi sa premijerom,
17 dogovorili smo se da uzmemo sve što možemo, na uljudan način." Dakle, postoje
18 kontakti sa Vladom, gdje se dogovara podrška i kontakti sa JNA, gdje se
19 popunjavaju posade transportera i tenkova.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala. Sad Vam želim pokazati prezentacijsku oznaku 301, glavna
2 oznaka 462, koja se bavi pitanjem podrške Vlade Republike Srpske. To je pismo od
3 30. aprila?

4 O: Da. To je pismo premijeru - trebao bi biti Đerić, no ne Čerić - i,
5 kaže: "U skladu sa dogovorom s Pala 29. aprila /u engleskom transkriptu: "28.
6 aprila,"/ molim vas da nam pružite sredstva, uključujući 3 milijuna dinara." To
7 je potvrda onoga što je bilo u zapisniku, i naznaka da postoji dogovor sa Vladom
8 i podrška te Vlade.

9 P: Imate li kakvih informacija o tome, o čemu se radi u tom dogovoru 29.
10 aprila /u engleskom transkriptu: "28. aprila"/ na Palama?

11 O: Prethodni dokument, zapisnik se odnosi na odlazak na Pale da se
12 dobiju sredstva na najuljudniji mogući način. I mislim da se na to odnosi, i to
13 pretpostavljam da je to povezano.

14 G. HANNIS: [simultani prevod] Sljedeća oznaka je 302. Časni Sude, to
15 ćemo preskočiti. To je samo za utvrđivanje korištenja zgrade srpske policije u
16 Trnovu.

17 P: A sada idemo na oznaku 303, glavna oznaka 447.

18 O: To je zapisnik sjednice Kriznog štaba od 30. aprila. Na B/H/S verziji
19 02276142, opštinski odbor i Krizni štab prepuštaju svoje prostorije srpskoj
20 policijskoj stanici.

21 A dalje, na toj stranici, što ukazuje na ulogu Kriznog štaba, na dnu
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 stranice, član Kriznog štaba ukazuje na pripreme za artiljerijske aktivnosti -
2 kaže: "Danas ćemo dobiti Peru da promatra teren, tako da se odrede lokacije.
3 Odatle ne možete gađati određena mjesta, ali možete gađati sva ostala sela."

4 P: Sad ću Vam pokazati prezentacijsku oznaku 304, glavnu oznaku 446. od
5 2. maja.

6 O: Da. To je zapisnik sjednice Kriznog štaba 2. maja. Opet se spominju
7 vojne pripreme. Na prvoj stranici B/H/S verzije, Gliša Simanić, koji je
8 predsjednik štaba, kaže: "Dva borbena vozila i dva tenka trebaju se dovesti."
9 Dakle, Krizni štab obavlja pripreme za dovlačenje borbenih vozila i tenkova.

10 P: Oznaka 305, glavna oznaka 105; 2. maj 1992. godine.

11 O: To je naredba Kriznog štaba koja se odnosi na slobodu kretanja, kojim
12 se zabranjuje muškim Srbima, vojno sposobnim, da napuste teritorij. Zanimljivo,
13 pod tačkom 3, Krizni štab kaže da će Srpska demokratska stranka izdavati dozvole
14 za privremeno napuštanje teritorija. Drugim riječima, tu dolazi do preklapanja
15 partijskih i općinskih vlasti, i Kriznog štaba.

16 P: Što se ovoga tiče, imate nešto naznačeno žutom bojom. Hoćete o tome
17 nešto reći?

18 O: Da. Slično, krizni štab koji sebe zove Kriznim štabom Srpske opštine
19 Trnovo koristi štambilj SDS-ovog opštinskog odbora, što dodatno ukazuje na
20 preklapanje i dvojne uloge Kriznog štaba, kao partijskog organa i organa vlasti.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Sljedeći, oznaka 306, /?glavna oznaka/ 445.

2 O: Da. To je zapisnik Kriznog štaba 3. maja. Na prvoj stranici
3 prijevoda, /u engleskom transkriptu: "Radivoje"/ kaže da nije bilo dovoljno
4 posada za artiljeriju, za topove i minobacače i da ih se pošalje u Kalinovik na
5 vježbu. U Kalinoviku je postojala vojna baza JNA.

6 U nastavku, na sljedećoj stranici u B/H/S verziji, 2276151 /u engleskom
7 transkriptu: "02276151"/, malo niz stranicu, Radivoje opet kaže: "Od sutra,
8 jedan autobus mora ići u Kalinovik na vježbu artiljerijskim naoružanjem," i ,
9 nakon toga, se govori da se useljavaju u zgradu Skupštine opštine Ilidža, i da
10 počinju aktivnosti organizacije skupštine. Onda, oni se sele na Ilidžu da bi
11 obavili svoje aktivnosti, ali se i dalje tvrdi da su to općinske vlasti Trnova.

12 Na tom, dosta dugom, sastanku postoje mnogi zanimljivi komentari.
13 Postoje nekakvi osobni sukobi između pojedinaca u Kriznom štabu. Međutim,
14 najvažniji su komentari Radivoja, na stranici u B/H/S verziji 02276153. Radivoje
15 kaže: "Sad pokušavamo uspostaviti vlast u opštini, i apelirat ćemo i na
16 Muslimane, ne samo na Srbe. Ovo je proizvod SDS-ove politike. Naši ciljevi su
17 dobro poznati." Na dnu stranice zatim, komentar drugog člana, na B/H/S-u, i onda
18 na sljedećoj strani: "Sad smo postigli ono o čemu smo sanjali prije godinu dana.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Sve što je učinjeno, učinjeno je samo s jednim ciljem na umu."

2 G STEWART: [simultani prevod] Da li možemo saznati da li nam može ova
3 svjedokinja pomoći. Da li je ovo podcrtavanje u originalu B/H/S izvorno, ili -
4 pretpostavljam da je gospođa Hanson vidjela original - ili je to možda neka
5 kopija. Možete li nam objasniti to podcrtavanje?

6 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Nisam se bavila originalima koji imaju
7 ove ERN brojeve, tako da ne mogu da kažem. Ali, čini se, da je ovo bilo uneto u
8 originalnoj verziji u rukopisu. Mislim da ovaj ERN odgovara zapravo istinskom
9 originalu. Ali, mogu to da potvrdim, ako želite, da proverim u sefu.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa ako nemate više podataka u ovom
11 trenutku, mi ćemo se time pozabaviti kasnije. Ne znam koliko je sad ovo baš
12 toliko bitno ili ne, ali videćemo.

13 U svakom slučaju, nastavite, gospodine Hannis.

14 G. HANNIS: [simultani prevod]

15 P: Sledeći tabulator je 307, glavni tabulator 444; sastanak od 7. maja.

16 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Imam jedno pitanje. Na drugoj
17 stranici ste prokomentarisali nešto, što je pisalo na drugoj stranici, to i
18 nisam baš najbolje razumeo. Reč je bila o granatiranju...

19 PREVODILAC: Ne. Ispravka prevodioca: Mi ćemo razumeti, i tako dalje.

20 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Ja nisam baš ispravno razumeo šta je
21 tu stajalo. /kako je prevedeno/ To je pri dnu druge stranice: "Sada pokušavamo
22 da uspostavimo vlast u opštini, koja će odgovarati i Muslimanima, a ne samo
23 Srbima."

24

25

26

27

28

29

30

1 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Da. Da. U smislu zadobiti Muslimane. "Mi
2 ćemo uspostaviti vlast u opštini, i nastojaćemo da zadobijemo i Muslimane, a ne
3 samo Srbe." Da li je sad dovoljno jasno -

4 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da. Hvala Vam.

5 G. HANNIS: [simultani prevod]

6 P: Da li imate 307 pred sobom?

7 O: Da. Pri dnu stranice u prevodu, to je pri vrhu stranice 2276157 /u
8 engleskom transkriptu: "02276157"/. Ovo je interesantna indikacija o povezanosti
9 na republičkom nivou, i Radivoje, kao predsednik Kriznog štaba, kaže: "Da je
10 Đerić obećao da će poslati uputstva za organizovanje upravnih organa." I ovo je
11 dakle bilo deset dana nakon što su objavljena Šerićeva uputstva o funkcionisanju
12 kriznih štabova. Ne znam sad da li se ovo odnosi ne to ili na neka druga
13 uputstva, ali u svakom slučaju ovo pokazuje kako su na republičkom nivou
14 organizovana ova uputstva, i kako su se organizovale opštine.

15 P: Molim da pogledate sledeći tabulator 308, glavni tabulator 229, od 9.
16 maja 1992. godine?

17 O: Da. Ovde je reč o vojnim pripremama i povezanošću sa Teritorijalnom
18 odbranom, jer u to vreme Krizni štab već uspostavio komandu TO u Trnopolju /u
19 engleskom transkriptu: "Trnovu"/. I iz ovog zapisnika, vidimo da je došlo do
20 manjih nesporazuma - kako kaže Subotić - po pitanju mera koje treba preduzeti, a
21 Radivoje, kao predsednik Kriznog štaba, kaže na početku sastanka: "Da komanda
22 mora slušati i izvršavati svoje obaveze." Dakle, i ovde Krizni štab potvrđuje
23 svoju vlast, odnosno nadležnost nad komandom TO-a.

24 I u sledećem govoru, odnosno na sledećoj stranici, on kaže da očekuju
25
26
27
28
29
30

1 da vojska obezbedi transport i da sadržaj tog prevoza treba biti odbačen na
2 odgovarajuće mesto.

3 Na sledećoj stranici u B/H/S-u, to je ista stranica zapravo u prevodu,
4 Gliša kaže... Odnosno, oprostite, i dalje govori Radivoje. Kaže: "Gliša bi trebao
5 da donese samopokretne topove:" A zatim, na poslednjoj stranici, odnosno na
6 drugo stranici na B/H/S-u, Radivoje kaže: "Gliša bi trebao da ode do generala
7 Đurđevca /u engleskom transkriptu: "Djordjević"/ kako bi nabavio dva BOV-a."
8 Dakle, to su borbena vozila. I kako bi trebali da se obrazuju organi u Trnovu.
9 Dakle, ovo su stvari i o kojima je govoreno u Kriznom štabu.

10 P: Molim Vas, sad pogledajte tabulator 309, glavni tabulator 449; datum
11 10. maj 1992, godine. Tu se navode članovi Kriznog štaba?

12 O: Da.

13 P: Možete li nam reći kojim organima su oni pripadali?

14 O: Reč je o svim organima odbora SDS-a.

15 P: A iz kojih službi su oni?

16 O: Ne znam.

17 P: Da li je reč o vojsci ili o policiji? Ako znate, recite nam.

18 O: Ja sam došla do zaključka da je jedan od njih bio iz policije, ali
19 sada bez svojih beleški ne mogu da Vam kažem. Tako da ne znam, ne znam ko je to
20 bio.

21 P: Molim da pogledate sada sledeći tabulator 310, glavni tabulator 435,
22 od 11. maja.

23 O: I ovo je jedna duža sednica, ima tu nekoliko interesantnih komentara
24 koji pokazuju da je bilo neslaganja između komande TO-a i Kriznog štaba. Jer

25

26

27

28

29

30

1 Danilo Gorijanin /u engleskom transkriptu: "Golijanin"/, koji je ovde naveden
2 kao jedan od prisutnih, bio na čelu komande TO-a za Trnovo. I on je prisustvovao
3 sednicama Kriznog štaba, a načelnik Kriznog štaba je prisustvovao sastancima
4 komande TO-a, što pokazuje da je bilo preklapanja između dva organa i da su oni
5 bili vezi.

6 I ovde, na prvoj stranici u prevodu, a pri dnu stranice na B/H/S-u, koja
7 nosi broj 02276170, Radivoje kaže: "Mi ćemo sa Kalinovika sutra obezbediti hranu
8 za vojsku. I mobilizacija treba da bude sprovedena i treba dovesti, mobilisati
9 ljude na Ilidži. /kako je prevedeno/" Dakle, govori se o mobilizaciji.

10 Zatim, u sledećem govoru, Radivoje - na stranici 1 u prevodu, a na
11 stranici 02276171, na sredini te stranice - kaže: "Rat je nemoguće izbeći u
12 Trnovu."

13 A na sledećoj stranici u prevodu, a na istoj stranici u B/H/S-u,
14 načelnik komande TO-a kaže... nismo dobili revidiranu verziju prevoda, tako da ću
15 pročitati šta je rekao na B/H/S-u.

16 GĐA SVEDOK: [na B/H/S-u] "Ja bez ozbilnog /sic/ povoda neću dati naredbu
17 da se bombarduje."

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala.

19 GĐA SVEDOK: [simultani prevod]

20 O: A Radivoje zatim kaže: "U tom slučaju, onda i možemo da kažemo SDA da
21 ćemo predati svoje oružje." Mislim da je bio sarkastičan kad je to rekao. On
22 upozorava na provokaciji, zatim na sledećoj stranici koja nosi broj 02276172
23 verzije na B/H/S-u, on kaže: "Premda je sve mirno u Trnovu, mi ćemo na koncu
24 živeti u muslimanskoj državi."

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Oprostite, časni Sude, ali ne znam da li
2 danas želite da se bavimo nekim proceduralnim pitanjima ili ćete mi dati dva
3 minuta na kraju današnjeg rada, da se osvrnem na njih?

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Iz više razloga, ja takođe imam čitav
5 jedan spisak stvari o kojima treba da dobijemo izveštaj za dva dana, i ja mislim
6 da će nam trebati više vremena za to. A budući da moje sledeće zasedanje počinje
7 u 14.15h, mislim da je bolje da to ostavimo za ponedeljak.

8 G. STEWART: [simultani prevod] Potpuno se predajem Vama u ruke. Nema
9 nikakvog problema po tom pitanju.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. Dakle, šta god da smo bili rekli
11 da ćemo o tome govoriti krajem ove nedelje, moraćemo da odložimo za početak
12 sledeće nedelje.

13 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala Vam na tom produženju roka.

14 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

15 P: Molim da sada pogledamo tabulator 311, glavni tabulator 440. Ovo je
16 sa sastanka komande TO-a od 15. maja 1992. godine.

17 O: Kao što sam rekla, došlo je do preklapanja u kadrovskom smislu, i da
18 su Krizni štab i komanda TO-a delili informacije među sobom. Dakle, vidim ovde
19 da je Gliša Simanić bio prisutan; da je komandant štaba obavestio prisutne o
20 zaključcima štaba SDS-a, odnosno odbora SDS-a, i navodi se spisak zaključaka i

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 stavova Kriznog štaba SDS-a.

2 Na drugoj stranici u prevodu, a to je na sledećoj stranici u B/H/S-u,
3 broj 00949423, takođe se kaže da oni sebe vide kao deo države bosanskih Srba, i
4 komandant je informisao o stanju u Srpskoj Republici BiH po pitanju discipline i
5 neposlušnosti, i komanda zaključuje da se svako kršenje treba prijaviti
6 zvaničnim vlastima SDS-a. Tako da, dakle, ta komanda TO-a očekuje od SDS-a da
7 sprovodi propise Srpske Republike.

8 G. HANNIS: [simultani prevod] U sledećem dokumentu imamo više stavki o
9 kojima bi želeo da govorim, ali vidim da imamo još svega tri minuta, tako da bih
10 voleo da završim ovu temu u ponedeljak. Da mi date još nekih 20-25 minuta, jer
11 imam još nekih 20-ak dokumenata.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Razmotrit ćemo to, gospodine Hannis. No,
13 sa druge strane, mi smo sada prošli kroz ovaj materijal temu po temu, a sada
14 idemo od opštine do opštine. Jedino što je dosad bilo predočavano na drugi
15 način, dakle kao da neki od ovog materijala... Možda onda i prihvatimo.
16 Razmotrićemo.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Mogu li samo nešto da predložim? Mi
18 svakako vidimo koji su dokumenti koji dolaze, ali ono što ne možemo da vidimo to

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je koji će konkretni izvodi iz dokumenata biti interesantni. Mi ne želimo da
2 insistiramo da nam se na javnoj sednici kaže koji su to izvodi, ali potrebno je
3 da znamo to unapred. I postoje drugi načini kako bismo da dođemo do te
4 informacije, a ne jednostavno da se tek pred nas predoče tolika količina
5 dokumenata.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možda bismo mogli, na primer da nam Vi
7 navedete jedan primer: ovo su delovi na koje bismo želeli da Vam skrenemo
8 pažnju. I onda mi možemo to da pročitamo, a naravno u tom slučaju onda ne bismo
9 čuli komentare koji idu uz to. Ali -

10 G. STEWART: [simultani prevod] Ono što sam ja mislio, časni Sude, je da
11 to za nas ne predstavlja nikakav problem, ali onda molim da nam se to dostavi
12 danas do 17.00h, recimo.

13 Nije da sad insistiram, ali nema nikakvih problema da gospodin Hannis
14 nastavi sa svojim ispitivanjem kako je do sada radio. U svakom slučaju, naravno
15 da je to bolje rešenje, ako je moguće?

16 [Sudije većaju]

17 G. HANNIS: [simultani prevod] Ako mi dopustite još jedan komentar u vezi
18 ovih dvadesetak dokumenata. Od njih ima osam ili devet koji su novi, koji nisu
19 navedeni u fusnotama izveštaja. A izgubili smo danas pola sata na početku dana.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Toga sam svestan. Ali, Vi ste rekli
2 da možda neće biti potrebno poslednjih sat i po vremena. Dakle, gospodine
3 Hannis, molim da gospodinu Stewartu dostavite fotokopije poslednjih dokumenta,
4 ako želite da predočite, i da ukratko označite žutom bojom koji su izvodi na
5 koje želite da se pozovete. A kasnije, Pretresno veće će Vam omogućiti, ukoliko
6 zaista ima stvari koje su od velikog značaja, jer većina stvari koje ovde sada
7 čujemo su zapravo ilustrativni primeri, a ne nešto novo. No, ukoliko je potrebno
8 da nečemu posvetimo posebnu pažnju, onda biste mogli da zatražite da to uradite.
9 A ako dostavite gospodinu Stewartu ove poslednje dokumente na kojima ćete
10 označiti isečke, onda bi Pretresno veće kasnije želelo da dobije makar jednu
11 verziju u kojoj su označeni ti delovi kako bismo i mi imali spreman naš
12 materijal, i kako bi se spremili za unakrsno ispitivanje sledeće nedelje.

13 G. HANNIS: [simultani prevod] Da li mogu da govorim o novim dokumentima,
14 koji nisu u izveštaju, a o kojima ću govoriti u ponedeljak ujutru?

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kako mislite novi? Jer vidim da imamo
16 dva tipa dokumenata; jedni su oni koji su u ovim registratorima, koji su u onom
17 prvobitnom materijalu; a drugi, oni su novi u smislu do sada o njima nismo
18 govorili u sudnici, ali nisu zapravo novi.

19 G. HANNIS: [simultani prevod] Ovi glavni tabulatori, u njima se nalaze
20 zapravo i novi materijali. Dakle, ne samo dokumenti koji su navedeni u fusnotama
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 izveštaja. Dakle, ako sam ispravno razumeo, kada se kaže "samo za predočavanje"
2 u registratorima, to su oni zapravo dokumenti koji nisu u izveštaju i sa kojima
3 mi nismo do sada upoznati jer su potpuno novi.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, onda mogu da zaključim da ste
5 došli do njih na osnovu Vašeg istraživanja; zar ne? Premda se možda na njih
6 niste konkretno pozivali?

7 GĐA SVEDOK: [simultani prevod] Da. Neki od tih dokumenata su "samo za
8 predočiti", i za njih sam saznala tek nakon što sam napisala izveštaj.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Onda možete da obeležite te
10 dokumente, koji su novi, koje do sad niste uzeli u razmatranje kada ste pisali
11 izveštaj. A ako ne znate tačno koji su to dokumenti, onda možete da nam
12 dostavite informaciju o tome, i da nam dostavite spisak tih dokumenata.

13 G. HANNIS: [simultani prevod] Mislím da to možemo zaključiti na osnovu
14 ovog našeg spiska ovde.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam. Onda ćemo prekinuti pretres.
16 A želio bih da Vam kažem da je do sada Tužilaštvo iskoristilo nekih 12 sati i 15
17 minuta za glavno ispitivanje, manje-više.

18 Molim da mi Sekretarijat kaže: sledeće nedelje ćemo biti u istoj sudnici
19 ujutru? Dakle, u 9.00h. Dakle, nastavićemo sa radom u ponedeljak, u 9.00h.

20 I gospođo Hanson, izuzev onog izuzeća koje sam Vam već dao, za Vas i
21 dalje važe isti uputi koje sam Vam i ranije naveo.

22 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim ustanite.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ... Sednica završena u 13.50h.
2 Nastavak zakazan za ponedjeljak,
3 07.03.2005, u 09.00h.
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

petak, 04.03.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.